

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA DEVAM EDEN
4 ve 6 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARA SÖZLÜ
ÇOCUK ŞARKISI ÖĞRETMEDE KULLANILAN
YÖNTEMLERİN ETKİLİLİĞİ VE SÖZCÜK
ÖĞRENİMİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

FERDA KAPTAN AKKURT

Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKARA

2007

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA DEVAM EDEN
4 ve 6 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARA SÖZLÜ
ÇOCUK ŞARKISI ÖĞRETMEDE KULLANILAN
YÖNTEMLERİN ETKİLİLİĞİ VE SÖZCÜK
ÖĞRENİMİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ferda KAPTAN AKKURT

Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Necate BAYKOÇ DÖNMEZ

ANKARA

2007

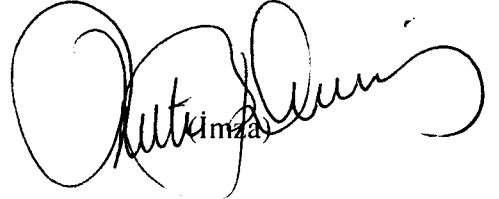
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Prof.Dr.Nilgün METİN

(İmza)

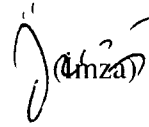
Danışman: Prof.Dr. Necate BAYKOÇ DÖNMEZ

(İmza)

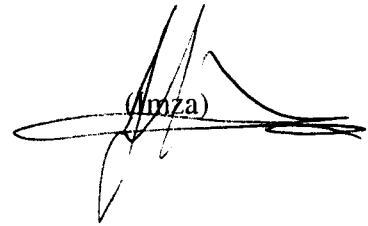
Üye: Yrd. Doç. Dr. Figen TURAN

(İmza)

Üye: Yrd.Doç. Dr. Özcan DOĞAN

(İmza)

Üye: Prof.Dr.Fulya TEMEL

(İmza)

ONAY:

Bu tez, Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki tüm jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu Kararıyla kabul edilmiştir.

(İmza)

Prof.Dr.Hakan S.Orer
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yazar, bu çalışmanın gerçekleşmesine katkılarından dolayı, aşağıda adı geçen kişi ve kuruluşlara içtenlikle teşekkür eder.

Sayın Prof. Dr. Necate Baykoç Dönmez, tez danışmanım olarak çalışmaya yol gösterici katkılarda bulunmuştur.

Sayın Nilüfer Erkin en sıkışık anlarda ingilizce çevirilerime yardımcı olması için kapısını çalabildiğim tek isim olmuştur.

Sayın Dr. Arzu Yükselen ve Bahar Keçeli Kaysılı her durumda yanımda olarak çalışmanın tamamlanmasında katkıda bulunmuşlardır.

Sayın Yahya Akkurt (eşim) çalışma uygulamalarında yeralan çocuk şarkılarının sözünü ve müziğini yazmıştır. Aynı zamanda çalışmanın oluşturulmasından yazımına kadar her aşamasında özverili katkılarıyla desteklemiştir.

Tez çalışmalarım süresince annem ve kardeşim de sevgi, anlayış ve sabırla yanımda olmuşlardır.

Ayrıca küçük oğlumda çalışmalarımda varlığıyla katkıda bulunmuştur.

ÖZET

Akkurt-Kaptan, F., Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Etkililiği ve Sözcük Öğrenimine Etkisinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007. Bu araştırma, okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 4 yaş grubu ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretiminde kullanılan yöntemlerin etkililiği ve sözcük öğrenimi üzerine etkisini incelemek amacıyla planlanmıştır. Araştırma örneklemini, 4 yaş grubundan 11'i kız ve 11'i erkek 22 öğrenci, 6 yaş grubundan 11'i kız ve 11'i erkek 22 çocuk olmak üzere toplam 44 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak “Lügatçe Dil Testi” ve “Sözcük Kontrol Listesi” kullanılmıştır. Toplanan verilerin istatistiksel analizi; Friedman Test'i, Conover Test'i, Mann Whitney U Testi, Tek Etken Üzerinde Tekrarlamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; klasik yöntem ile kukla ile öğretim yöntemleri arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Klasik yöntem ile görsel işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem arasında da fark olduğu görülmüş, görsel işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem ile daha fazla sayıda şarkı öğretildiği bulunmuştur. Kukla yöntemi ve teypten dinletme yöntemi ile görsel işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem arasında da fark olduğu görülmüşse de her iki yöntemle karşılaştırıldığında görsel işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem ile daha fazla sayıda şarkı öğretildiği bulunmuştur. Klasik yöntem ile teypten dinletme ve kukla ile teypten dinletme yöntemleri arasında fark bulunmamıştır. 4 ve 6 yaş grubu çocukların cinsiyete göre şarkı öğrenim sonuçlarına bakıldığında; 4 yaş grubunda klasik yöntem ve görsel işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem ile şarkı öğretiminde kızların erkeklere göre daha çok sayıda şarkı öğrendiği gözlenmiştir. 6 yaş grubunda ise cinsiyet yönünden anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre “Lügatçe Dil Testi” önce ve sonra uygulama sonuçları arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Buna göre şarkı öğretim süreci sonunda öğrencilerin sözcük sayılarında önemli bir artış olduğu gözlenmiştir. Ancak bu farklılığın cinsiyete ya da yaşa göre değişiklik göstermediği

görülmüştür. Araştırma sonunda görsel işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntemin sözlü çocuk şarkılarının öğretilmesinde ve çocukların sözcük öğreniminde etkili bir yöntem olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi eğitim, çocuk şarkıları, dil gelişimi

ABSTRACT

Akkurt-Kaptan, F., Research of the effectiveness of techniques which used to teach child songs to 4 years old and 6 years old children of preschool students and the effect of these songs on the word learning. Hacettepe University, Institute of Health, Child Development and Education Program, Master of Science Thesis, Ankara, 2007. This research was planned to examine the effectiveness of techniques which used to teach child songs to 4 years old and 6 years old children of preschool students and the effect of these songs on the word learning. The sample of the research was compiled by 11 boys and 11 girls, 22 students from 4 age group and 11 boys and 11 girls, 22 students from 6 age group. Data collection tools were “ Lügatçe Language Test” (in Turkish) and “Word Check List” (in Turkish). Statistical analyses of the results were assessed with Friedman Test, Conover Test, Mann Whitney U Test, Three -Way Analysis of Variance in Repeating One Factor. According to results the difference between the classical technique and the technique of teaching with puppet was significant. In addition, the significancy of the difference between the classical technique and technique which was improved audio-visually was found. Children were taught more songs with this improved technique. Although there was a difference between the puppet technique and listening from tape recorder, more songs were learned with the technique which was improved audio-visually in comparing to other techniques. There was no significant difference between classical technique and listening from tape recorder; and between puppet technique and listening from tape recorder. In assessment of results according to sex variable on learning songs for 4 and 6 age group, in 4 age group it was found that girls learned more songs with both classical technique and the technique which improved audio-visually. On the other hand there was no significant difference in 6 age group according to sex variable. It was recorded that there was a significant difference between the results of Pre-Test, Post-Test application of both “Word Check List” and “Lügatçe Language Test”. At the end of the song teaching process considerable increase in the number of words of the students was observed. However, it was noticed that this difference was not come from the variables of sex

and age. At the end of the study, it was observed that the technique which was improved audio-visually was efficient in teaching songs to children and in word learning of children.

Key words: Preschool education, child songs, language development.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Kuramsal Yaklaşımlar	2
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Temel Problem	5
1.5. Sayıtlılar	6
1.6. Sınırlılıklar	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Dil Nedir?	7
2.2. Dil Gelişimi	7
2.3. Dil Gelişimi ile İlgili Görüşler	10
2.4. Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi	11
2.5. Müzikal Kavramlar	14
2.6. Müzik Ve Hareket Nasıl Gelişir?	16
2.7. Müziği ve Hareketi Anlamak İçin Stratejiler	19
2.8. Müzik Eğitiminin Çocuğun Gelişim Alanlarına Etkileri	21
2.9. Eğitimde Müziğin Rolü	24
2.10. Öğretmenlerin Rolü Ve Sorumlulukları	27
2.11. Müzik Eğitiminde Kullanılan Metotlar	30
2.12. Çocuk Şarkıları	32
2.13. Okul Öncesi Eğitiminde Çocuk Şarkıları	34
2.14. Şarkı Öğretim Yöntemleri	36
3. GEREÇ VE YÖNTEM	38
3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	38
3.1.1. Araştırmanın Evreni	38

3.1.2. Araştırmanın Örneklemi	38
3.2. Veri Toplama Araçları	38
3.3. Veri Toplama Yöntemi	41
4. BULGULAR	56
5. TARTIŞMA	69
6. SONUÇLAR	75
7. ÖNERİLER	77
KAYNAKÇA	79
EK-1	83
EK-2	84

TABLOLAR

	Sayfa
3.1. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuk Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı.	38
3.2. Şarkı Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerle Kazandırılmak İstenen Sözcükler ve Tarihleri	44
4.1. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Sözcük Öğrenim Düzeyleri Arasındaki Farkın Dağılımı	58
4.2. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerle Sözcük Öğrenim Düzeylerinin Ortalama Dağılımı	59
4.3. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerle, Sözcük Öğreniminde Yaş ve Cinsiyete Açısından Farkın Dağılımı	61
4.4. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Dağılımı	62
4.5. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Şarkı Öğrenim Durumuna Göre İkili Karşılaştırma Dağılımı	63
4.6. Araştırmaya Alınan Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Yaşa Göre Dağılımı	64
4.7. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Cinsiyete Göre Dağılımı	66

4.8.	Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocukların “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm Ön ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Dağılımı	67
4.9.	Araştırmaya Alınan 4 Ve 6 Yaş Grubu Çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm Uygulanarak Elde Edilen Ön Ve Son Ortalama Dağılımı	69

1.GİRİŞ

İnsanlar dil yetenekleri sayesinde birbirleriyle iletişim kurar, birbirlerini anlar, bilgi, düşünce ve tecrübelerini birbirlerine aktarabilirler. Diğer yandan dil, düşünme, bellek, muhakeme, problem çözme ve planlama gibi süreçleri de içermektedir. Bütün sağlıklı çocuklar dil öğrenmeye doğuştan yeteneklidirler ve dil gelişimi için donanımlı olarak dünyaya gelirler. Çocuklarda dil gelişimi tıpkı diğer gelişim alanlarında olduğu gibi aynı yaşlarda benzer özellikler gösterir.

Aynı yaşlarda kullandıkları sözcüklerin sayısı, cümle yapıları ses tonları ve vurguları birbirine benzer. Çocukların dil gelişimi, genel gelişim alanlarını doğrudan etkileyecek önemli bir faktördür. Çünkü çocuklar dilleri geliştikçe daha çok sorar, daha çok öğrenir, daha çok düşünürler. Çocuğun dil gelişimi belli süreçler içinde benzer bir sırayı izlese de, çevre tarafından çocuğa sunulan sözel uyaran zenginliğinin dil gelişimini olumlu etkilediği araştırmacıların birleştiği bir konudur. Oysa kendi halinde gelişim gösteren bir çocuk sınırlı sayıda sözcük ve cümle yapısı kullanarak konuşur. Çocukların konuşma sırasında kullandıkları sözcük sayısı kendilerini daha iyi ifade edebilmelerini çevreleri ile iyi iletişim kurmayı anlatılanı anlamayı sağlayacağından öğretmenlerin çocuklardaki sözcük sayısını arttırmaya yönelik farklı etkinliklere yer vermesi büyük önem taşır. Bu anlamda çocukların kullandığı sözcük sayısını arttırmaya yönelik pek çok çalışma yapılabilir.

Müzik yoluyla sözcük artırımının pek çok yolu olduğu bilinir. Çocuk şarkıları da bunlardan biridir. Şarkıların çocuklardaki konuşma gelişimini destekleyici pek çok yönü vardır. Seslerini kullanmayı ve denetlemeyi kavrarlar, yeni sözcüklerle doğru ve düzgün cümle yapısı ile konuşmayı öğrenirler. Bu çalışma okul öncesi öğretmenlerine ve bu alanda çalışma yapan araştırmacılara şarkı yoluyla sözcük öğretimi ve nasıl bir yöntemle öğretileceği konusunda bilgi sunma düşüncesi ile hazırlanmıştır.

1.1. Kuramsal Yaklaşımlar

Çocuğun yaşantısında müzik ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Müzik öncelikle, çocuğun ruhsal yapısındaki aşırı duygusallık ya da olumsuz davranışlarından arınıp, daha sakin ve olumlu bir ortama yönelmesi bakımından önemlidir. Çocuğun alacağı müzik eğitimi; kişilik gelişimini etkileyerek, gözlem yeteneğini güçlendirir ve iç potansiyeli ile yaratıcılığını ortaya çıkarır. Sanat; çocuğun içindeki potansiyel enerji ve gücün ortaya çıkmasını sağlar.

Okul öncesi dönemde, müzik eğitimine gereken önem verilmelidir. Bu dönem genel eğitimin ve müzik eğitiminin ilk basamağıdır. Müzik, çocuk gelişiminde olumlu etkiler bırakır. Okul öncesi müzik eğitimi, asıl amaç olan estetik ve müzikal duygunun gelişimi yanında bir takım destekleyici görevlerde de bulunur. Müzik eğitimi, müfredatta yer alan bütün konuların öğrenilmesini destelemekte ve o konulardaki gelişmelere yardımcı olur. Müzik eğitimi ayrıca bir ulusu oluşturan en önemli niteliklerden birisi olan ortak dili öğretmek ve geliştirmek açısından da oldukça etkilidir. Bu nedenle müziğin, çocuğun dil gelişimine etkisi birçok çalışmanın konusu olmuştur. Bu çalışmalardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Denk, yaptığı araştırmasında anaokuluna devam eden 6 yaş grubundaki çocukların alıcı dil gelişim düzeylerine müzik eğitiminin etkisini incelemiştir. Araştırmada örneklem grubu olarak 6 yaş grubundan 20 kız ve 20 erkek 40 çocuk ile çalışmıştır. Elde edilen verilere dayanılarak, destekleyici olarak uygulanan müzik eğitim programlarının çocukların alıcı dil gelişimine olumlu etkilerinin olduğunu bulmuştur (17).

Artan, anaokuluna devam eden 54–77 aylık çocuklara seslerle ilgili becerilerinin kazandırılmasında müzik uygulamalarının etkisini incelemiştir. Araştırma kapsamında 37 kız ve 30 erkek olmak üzere 67 çocuk yer almıştır. Elde edilen verilere göre anaokuluna devam eden 54–77 aylık çocuklara seslerle ilgili becerilerin kazandırılmasında müzik uygulamaları etkili olmaktadır (18).

Erdemli, erken müzik eğitim programına devam eden 48–56 aylık çocuklara müzik eğitim uygulamalarının etkisini incelemiş; çocukların elleriyle ritim tutabilme becerilerinin, temposu sıkça değişen bir parçaya ritmik uyum sağlayabilme becerilerinin, bir ritmi müzik aletlerini kullanarak tekrar etme becerilerinin, bilinen bir melodiye müzik aletleri ile eşlik edebilme becerilerinin,

vücudu ile müziğe eşlik edebilme becerilerinin, kısa melodiler üretebilme becerilerinin şarkı söyleme becerilerinin müzik eğitimi uygulamaları ile gelişmesinde etkili olduğunu bulmuştur (19).

Sığırtmaç, okul öncesi dönemde müzik eğitimi; çevredeki sesleri araştırma, tanıma ve ayırt etme, ritim çalışmaları şarkı söyleme ve dinleme, yaratıcı hareket ve dans, müzikli öykü gibi etkinlikler yoluyla çocukların tüm gelişim alanlarını desteklenebileceğini vurgulamıştır (13).

Güler, 48–72 aylar arasındaki Türk çocukların alıcı dil yapılarının incelediği çalışmada, çocukların dil bilgisi yapılarını ve sözcükleri anlama düzeylerinin yaş ile birlikte gelişim gösterdiğini görmüştür (20).

Yüksel'in 30–47 aylar arasındaki çocukların cinsiyeti, yaşı ve annenin eğitim durumuna bağlı olarak dil yapılarının anlamsal yönden nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla yaptığı araştırma sonucunda çocukların dil yapılarını anlamaları ve sözcük dağarcıklarında cinsiyet etkisi anlamlı bulunmazken, yaş etkisi anlamlı bulunmuştur (21).

Güleryüz, 48–60 aylar arası Türk çocuklarının dil yapılarını incelediği araştırmasında, 48–53 aylar arasındaki çocukların sözcük sayısının cinsiyete göre dağılımı sonucunda, her iki cinsteki çocukların üç sözcüklü cümleleri daha sık kullandıklarını bulmuştur. 54–60 aylar arasındaki sözcük sayısının cinsiyete göre dağılımı sonucunda, 2 sözcüklü cümlelerin erkek çocuklar tarafından daha fazla kullanıldığı, 8'den fazla sözcüklü cümlelerin ise kız çocukları tarafından fazla kullanıldıklarını bulmuştur (22).

Dereobalı, 48 aylık çocuklara normal eğitimlerine ek olarak normal destekleyici algı eğitiminin çocukların dil gelişimleri üzerindeki etkisini incelediği çalışmada; çocuklara görme, işitme, dokunma duyularını kullanarak ve bizzat deneyerek öğrenmelerini sağlayacak bir ortam yaratması, çocukların alıcı dil gelişim düzeylerinde, buna bağlı olarak sözcük dağarcığında ve dil gelişimlerinde önemli bir ilerlemeye neden olduğunu ortaya koymuştur (23).

Solmaz, ana sınıfına devam eden 6 yaş grubu çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişimine yaratıcı drama eğitiminin etkisini incelediği araştırma sonucunda yaratıcı drama eğitiminin kız ve erkek çocuklarının alıcı ve ifade edici dil gelişimlerine olumlu etkilerinin olduğunu vurgulamıştır (24).

Erdemir, 12–30 aylar arasındaki çocukların sözcükleri ve bazı dil yapılarını anlama ve kullanmada yaşa göre değişiklikleri önemli bulmuştur (25).

Uyar, çocuklara uygulanan destekleyici eğitimde drama programının etkili olduğunu ve bu eğitim sonucunda çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişim düzeylerinde sözcük dağarcıklarında ve bunların sonucu olarak da dilin kullanılmasında önemli bir gelişmeye sebep olduğu bulunmuştur (26).

Wolfe'a göre, 6 yaş çocuklarında yeni kelimelerin öğretilmesinin, müziğin yardımı ile arttığını savunmuştur. Yaptığı çalışmaların sonunda müziğin özellikle sözcüklerle, jestlerle ve mimiklerle birleştirildiğinde çocukların yararını olacağını söylemiştir(27).

Zimmerman'ın derlemelerinde ise okul öncesi dönemdeki çocukların konuşma ritmini taklit edebildikleri, konuşmadaki ritmin en kolay kavranan ritim olduğu, ikinci en kolay kavranan ritmin, ritim sopaları ile sabit bir ritim tutma olduğu yer almaktadır (28).

Japon eğitimci Shinicki Suzuki, Nurtured by love adlı eserinde konuyla ilgili düşüncelerini "Ben sadece iyi vatandaşlar yetiştirmek istiyorum. Eğer bir çocuk doğumundan itibaren iyi müziği dinler ve onu çalmayı öğrenirse, disiplin, duyarlılık, hoşgörü kazanır, iyi bir kalbe sahip olur." şeklinde ifade etmektedir (16).

1.2. Araştırmanın Amacı

İnsanlar doğumdan itibaren çevrelerinde duydukları sesleri önceleri bilinçsiz olarak sonraları bilinçli olarak algılamaya başlarlar. Bebekler konuşmadan önce çevrede duydukları seslere hareketleri yoluyla tepki verirler. Daha sonra anneleri bebekleri ile konuşurken ya da oynarken, bebekler anlamsız sesler çıkararak karşılık verirler. Sonraki aşamalarda da ses tekrarları, konuşmaya benzer sesler çıkarırlar ve nihayet konuşmaya geçerler. Doğru ve düzgün bir şekilde konuşmak, kendimizi iyi bir şekilde ifade edebilmemizin, iyi ilişkiler kurabilmemizin, okulda ve iş hayatımız boyunca başarılı olmamızın temelini oluşturur.

0–6 yaş dönemi insan yaşamı boyunca öğrenmenin en hızlı olduğu dönem olarak kabul edilir. Bu dönemde özellikle çocukların tüm duyularını kullanarak öğrenmelerini sağlamak üzere okulöncesi öğretmenlerine ve ailelere görevler

düşmektedir. Çocuklara doğru ve düzgün bir şekilde konuşmalarını öğretmenin pek çok yolu vardır. Bunlardan biri olan şarkı söyleme yoluyla, çocuk sesini kullanmayı, bilmediği birçok sözcüğün anlamını kavramayı, doğru ve düzgün cümlelerle konuşmayı, topluluk içinde etkinliklere katılmayı, vücut hareketlerini kontrol edebilmeyi, çevresindeki sesleri ayırt etmeyi öğrenir. Bu nedenle müzik etkinliklerinde şarkı öğretimi sırasında, seçilen şarkı, şarkının müziği ve sözleri, şarkının uzunluğu, çocuğun yaş düzeyi çok önemlidir. Öğretmenler, kazandırmayı planladığı sözcükleri ya da cümle yapılarını şarkı yoluyla verebilirler. Şarkı öğretim yöntemi de çocukların şarkıları daha kolay öğrenmelerini, böylece konuşma becerilerini geliştirmelerini sağlayacaktır. Bu alanda müzik öğretmenleri ile işbirliği yapmak okul öncesi öğretmenlerine yarar sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenlerin bu alanda yapılan çalışmaları yakından takip etmeleri bu alanda kendilerini geliştirmelerini sağlayacaktır.

Bu araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkılarını öğretmede kullanılan yöntemlerin etkililiğini ve sözcük öğrenimine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Temel Problem

1. Anaokuluna devam eden 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretiminde kullanılan yöntemlerin etkililiğinin sözcük öğrenimine etkisi var mıdır?

1.3.a. Alt Problemler

1. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretiminde kullanılan yöntemlerle, sözcük öğreniminde yaş ve cinsiyete göre farklılık var mı?

2. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara, sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler arasında farklılık var mı?

3. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretiminde kullanılan yöntemler arasında, yaşa göre farklılık var mı?

4. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretiminde kullanılan yöntemler arasında, cinsiyete göre farklılık var mı?

5. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara, sözlü çocuk şarkısı öğretiminin, sözcük öğrenimine etkisi var mı?

1.4. Sayıtlılar

Öğrencilere Denver Gelişimsel Tarama Testi'nin dil gelişimi bölümü uygulanarak testten geçen öğrencilerin dil alanında normal gelişim gösterdikleri varsayılmıştır.

Öğrencilerin bilmedikleri sözcükleri tespit etmek için kullanılan Sözcük Kontrol Listesindeki sözcüklerin çocukların evde, okulda ve çevrelerinde görüp duyabilecekleri sözcüklerden oluştuğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma Gaziantep de M.E. B. 'na bağlı, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu 44 çocuk ile sınırlıdır.

Öğrencilerin kelime bilgisi düzeyi Lügatçe ve Dil testinde, 1.Bölümde yer alan ve 42 resimden oluşan resimli kartlara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

Öğrencilerin bildikleri ve kazandıkları sözcükler Sözcük Kontrol Listesinde yer alan sözcüklerle sınırlıdır.

Sözcük Kontrol Listesindeki sözcükler çocukların evde, okulda ve çevrelerinde genellikle ve az sıklıkla görüp duyabilecekleri sözcüklerle sınırlıdır.

Öğrencilere şarkılar yoluyla öğretilen sözcükler öğrencilerin en az %50'si tarafından bilinmeyen sözcüklerden oluşmaktadır.

2.GENEL BİLGİLER

2.1.Dil Nedir?

Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü çok gelişmiş simgesel bir dizgedir.

Diller, toplumların duygu ve düşünce tarzına, sosyal durumlarına, oturdukları yerlere ve iklim şartlarına, tarihteki geçmişlerine, zaman içinde uğradıkları değişime ve gelişmelere göre, şekil ve işleyiş bakımından birbirlerinden ayrılmışlardır.

Büyümekte olan her çocuk kendisini, başka dillerden ayıran, hem ses nitelikleri değişik bir ses dizgesinin içinde, hem de zihinde evreni belli bir biçime sokan bir düşünce dizgesi içinde bulunur, bu çocuğun anadilidir. Çocuk bu dilin sesini duyarak, yineleyerek bu ses dizgesini zihninde yerleştirir. Bunun yanı sıra, çevre, öğrenim düzeyi, yaşam koşulları bakımından birbirinden farklı durumlarda bulunmakla birlikte aynı dili konuşan herkesin sözcükleri söyleyiş, seçiş, belli sözcükleri tekrarlayış bakımından, örneğin birlikte yetişmiş, aynı okula okumuş, aynı ortamı paylaşmış olan iki kardeşin bile dili kullanmaları arasında farklılıklar vardır (1).

2.2. Dil Gelişimi

Çocukların dil gelişiminde, tıpkı öteki gelişim alanlarında olduğu gibi, aynı yaşlarda çocuklar benzer özellikler göstermektedirler. Aynı yaşlardaki çocukların kullandıkları sözcüklerin sayısı, kurdukları cümle yapısı, hatta ses tonları ve vurgulamaları bile birbirine benzemektedir. Bu benzerliklerden dolayı dil gelişiminin bilişsel gelişime paralel olarak ortaya çıktığı kabul edilmektedir (2).

Çocuklar konuşulan dili, herhangi bir şeyi öğrendikleri gibi öğrenirler. Bebekler, kendilerini istenen sonuçlara götürdüğünü keşfettikleri sesleri tekrar etmeleri ile konuşulan dil öğrenilmeye başlanır. Bebekler sesleri tekrar ederken, günlük sözcüklere benzeyen sesler çıkardıklarında çevrelerindeki yakınları tarafından ödüllendirilirler. Böylece bebek, söylediği zaman pekiştirilen sesleri daha

sık kullanmaya başlarlar. Çocuklar konuşulan dili, herhangi bir şeyi öğrendikleri gibi öğrenirler. Bebekler, kendilerini istenen sonuçlara götürdüğünü keşfettikleri sesleri tekrar etmeleri ile konuşulan dil öğrenilmeye başlanır.

Konuşma seslerinin algılanması genellikle konuşmanın üretiminden önce gelir, fakat birlikte gelişirler. Sözel dili kavramak için çocuk, insan sesini diğer çevresel seslerden, konuşmayı da diğer insan seslerinden ayırabilmelidir. Doğumdan itibaren bebekler insan sesini ayırt edebilir ve insan sesine tepki verebilirler (3).

Bebek konuşmaya başlamadan önce, çevresindekilerle iletişimini, birbirini izleyen üç aşamada yapmaya çalışır. Bu üç aşamaya dil öncesi iletişim gelişimi de denebilir:

Birinci aşama ağlamadır. Bebek üç aylık iken acıktığını, ağrılarını, haz ve elem duygularını, değişik anlamlı ağlamalarıyla anlatmaya çalışır.

İkinci aşama babıldamadır. Bebek üçüncü ile altıncı ay arasında değişik sesler çıkararak bir tür konuşma oyunu oynar.

Üçüncü aşama heceleme aşamasıdır. Bebek altıncı ile on ikinci ay arasında büyükleri öykünerek tek heceli seslerle iletişim kurmaya çalışır. Bebeğin hece ile anlatmak istediği anlatımın sayısı çok olduğundan, bu hecenin ne anlama geldiğini ancak onu büyütenler ve kardeşleri bilebilirler.

Dil gelişiminde çevresindekilerin söylediklerini anlamak, çocuğun konuşması için gereken sözcükleri öğrenmesi açısından önemlidir. Başlangıçta çocuğun, konuşulanı anladığı, ama konuşamadığı görülür. Öbür yandan çocuğun anladığı söz sayısı, konuştuğu söz sayısından fazladır.

Birey, bilişsel gelişim dönemlerinde ilerledikçe dil kullanımındaki beceri ve yetenekleri de artmaktadır. Dil gelişiminde, bebeğin doğumundan sonraki ilk 0–3 haftalar arası farklılaşmamış ağlama, 3–6 haftalar arası farklılaşmış ağlama dönemi olarak belirtilmektedir. Bunu takip eden 6–20 haftalar arası ise gıgıldama dönemi olarak isimlendirilir. Bebek bu dönemde gülme ve diğer sevinç sesleri ile zevk ve merak için ürettiği seslerle oyun oynar. 20. haftadan sonra mırıldanma dönemi başlar. Yaklaşık 25–50 haftalar arasında çocuk tekrarlayıcı mırıldanma üretmektedir. 9. ayda tekrarlı olmayan mırıldanma ortaya çıkmakta, 18. aya kadar sürebilmektedir. Bu dönem çocuğun yüksek-alçak bir vurgu ve cümle benzeri

yapılar kullandığı ifade edici jargon olarak da isimlendirilir. Mırıldanma ve ilk sözcükler arasında ortaya çıkan, yetişkin sözcüklerine benzemeyen farklı anlamları vermek için sıklıkla kullanılan ses dizilerinin arttığı görülmektedir. Bunlar, reddetme, sinirlenme gibi duyguları belirtirler, hareketler ve jestlerle birlikte kullanılırlar. on-on beş aylık bebekler ba-ba, ma-ma gibi tekrarlanan ilk hecelerle birlikte tek hecelerden oluşan ilk sözcüklerini de söylemektedirler (3). 12.ayın sonunda bebeklerin sözcük dağarcığında 3, 18 ayın sonunda 20 kadar sözcük bulunmaktadır. 2 yaş sonunda sözcük sayısı 200 civarını, 5 yaş sonunda ise 2000'i bulur (2).

2.2.a. Alıcı Dil Gelişimi

Konuşma seslerinin algılanması genellikle konuşmanın üretiminden önce gelir, fakat birlikte gelişirler. Sözel dili kavramak için çocuk, insan sesinin diğer çevresel seslerden, konuşmayı da diğer insan seslerinden ayırabilmelidir. Doğumdan itibaren bebekler insan sesini ayırt edebilir ve insan sesine tepki verebilirler. Bebekler iki aylıkken yükselen veya alçalan bir entonasyona farklı seslerle tepki gösterebilir (3).

Dil gelişiminde çevredekilerin söylediklerini anlamak, çocuğun konuşması için gereken sözcükleri öğrenmesi açısından önemlidir. Başlangıçta çocuğun konuşulanı anladığı ama konuşmadığı görülür. Öbür yandan çocuğun anladığı söz sayısı, konuştuğu söz sayısından fazladır.

Bebekler, altı-sekiz aylık olduklarında kendi adlarını tanıyabilirler. Fakat bu tanıma çok yinelenen bir söze karşı ilgiden öteye gidemeyebilir. Sekiz-dokuz aylık bebeklerde yüksek sesle söylenen “yapma”, “dur” gibi sözlere karşı anladığını gösteren tepkiler görülebilir. On-on birinci aydan sonra bebeğin anladığı sözlerin sayısı çoğalmaya başlar. Bebeğin söylediği ilk sözler; mama, su, baba, ana gibi somut varlıklara ilişkindir. On beş aylık bebekler birkaç sözcüklü yalın konuşmaları anlayabilirler. Bebeklerin bu anlamaları, bir cümle içinde geçen bildikleri sözcüklere dayanır. Bu sözcüklerin yanındaki başka sözcükleri ve takıları anlamada zorluk çekerler. Konuşmanın yaptığı devinim, ses yüksekliği bebeklerin anlamasına yardım eder. Çocuklar üç yaşına doğru, günlük konuşmaları anlayacak sözcük sayısını öğrenmiş olurlar. Dört-beş yaşındaki çocuklar, evdekilerin ve arkadaşlarının konuşmalarını rahatlıkla anlarlar (4).

2.2.b. İfade Edici Dil Gelişimi

Çocuklar konuşmayı kendi aile ortamında, aile bireylerinin çevrelediği sosyal yaşam içinde günlük dil alışverişleri içinde öğrenirler. Çocuğun çevresi onu doğumundan itibaren içine alan, ona hitaben konuşmalar yapan, bazı temel sorular soran ve yine yanıtlarını kendilerinin verdiği ortamdır. Bebekler, on ikinci ile on sekizinci aylar arasında konuşma olgunluğuna ulaşabilirler. Konuşma olgunluğuna ulaşma yaşında bireysel ayrılıklar vardır. Ama bir bebeğin, doğal olarak en geç, ikinci yaşının sonuna dek konuşma olgunluğuna ulaşması beklenir. Erkek bebekler, kızlara bakarak biraz geç konuşabilirler.

Bebeğin anlamını bilerek kullandığı ilk söz on birinci ay dolaylarında görülür. Bebeğin birinci yaştan önce çıkardığı ba-ba, da-da, de-de, ma-ma gibi ses yinlemelerini çevresindekiler anlamlı sanırlar. Bebek, dokuzuncu ay dolayında, çevresinde sürekli yinelenen bir ya da iki heceli sesleri yineleyebilir. Ancak bu yinlemeler çocuğun bu sözleri anlamlı olarak kullandığını göstermez.

Bir yaşıdan sonra bebeğin, yürümek için çaba göstermesi yüzünden, kullandığı sözcük sayısının artışında bir duraklama görülür. Bu duraklama geçicidir. On sekiz-yirmi aylık olan bebekler, kullandıkları sözcük sayısını giderek artırırlar. Ortalama olarak on iki aylık bebeklerin üç; on beş aylık bebeklerin on dokuz; on sekiz aylık bebeklerin yirmi iki; yirmi bir aylık bebeklerin yüz on sekiz; iki yaşına varmış bebeklerin de iki yüz yetmiş iki sözcüğü anlamlı kullanabildikleri görülmüştür (4).

2.3. Dil Gelişimi İle İlgili Görüşler

Bebeklerin çıkardığı seslerin, zamanla karmaşık ve zengin dil bilgisi kuralları içeren bir yetişkin konuşmasına dönüşmesinin nasıl gerçekleştiği konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür.

2.3.a. Davranışçı Görüş

Bu görüşe göre çocuklar konuşulan dili, herhangi bir şeyi öğrendikleri gibi öğrenirler. Bebeklerin, kendilerini istedik sonuçlara götürdüğünü keşfettikleri sesleri tekrar etmeleri ile konuşulan dil öğrenilmeye başlanır. Bebekler sesleri tekrar etmeleri ile konuşulan dil öğrenilmeye başlanır. Bebekler sesleri tekrar ederken

günlük dildeki sözcüklere benzeyen sesler çıkardıklarında, çevrelerindeki yakınları tarafından ödüllendirirler. Böylece bebek, söylediği zaman pekiştirilen sesleri daha sık kullanmaya başlar. Pekiştirilmeyen seslerin kullanıma sıklığı ise azalır. Sonuçta da konuşma şekillenir.

Ancak bazı kuramcılara göre, dil gelişimini yalnız taklit ya da pekiştirmeyle açıklamak mümkün olmamaktadır. Aynı evde yetişen çocukların farklı zamanlarda konuşmaya başlaması, bunun yanında farklı kültürlerde yetişen çocukların söyledikleri ilk sözcüklerin benzer sesler içermesi, hiç işitemeyen çocukların özel eğitimle konuşmayı öğrenebilmesi gibi nedenler, dil gelişimine yönelik farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına yol açmıştır (4).

2.3.b. Dil Gelişimini Biyolojik Temellere Bağlayan Görüş

Chomsky ve Lenneberg gibi dil bilimciler, dil gelişiminin biyolojik temellere dayandığını öne sürmektedirler. Ancak, çevresel koşulların dil gelişimi üzerindeki etkilerini de göz ardı etmemektedirler. Bu kurama göre insanlar doğuştan dil öğrenebilmek için özel bir mekanizmaya sahiptirler. Bu mekanizma, çocuğun çevresinde konuşulan dili içselleştirmesini, kurallarını anlayarak öğrenmesini ve daha sonra da uygun dil bilgisi kurallarıyla konuşmasını sağlar. Dil kurallarını kavrama ve kullanmayı mümkün kılan bu mekanizma sayesinde tüm çocuklar aynı aşamalardan geçerek, biyolojik olarak belli bir olgunluk düzeyine geldiklerinde tıpkı yürümeyi öğrenir gibi konuşmayı öğrenmektedirler. Bu kurama göre konuşmayı öğrenmede, sözcüklerin anlamlarını “kavrama” ve “anamlı sesler çıkarma ya da konuşma” olmak üzere iki farklı süreçten söz edilebilir. Bu süreçler birbirleri ile iç içedir ve bilişsel gelişime paralel olarak gelişme gösterirler (2).

Sosyal öğrenme kuramcıları ise dil gelişimini, sosyalleşme süreci içerisinde, çocuğun gözlem ve taklit yolu ile konuşmayı da öğrendiğini kabul ederler. Diğer bir ifade ile çocuğun evresindekiler model olur ve çocuk o modelleri gözler ve taklit eder. Konuşmadaki şive farklılıkları bu şekilde açıklanabilir (2).

2.4. Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi

Her çocuk ilk aylardan itibaren müziğe ilgi duyar. Bu ilgi, annesinin söylediği ninni ile başlar, git gide çevreden, radyodan, televizyondan duyduğu,

evde- okulda- sokakta duyup, öğrendiği, öğrenip söylediği müziklerle beslenir. Her çocuk müziğe aynı ölçüde yetenekli değildir.

Çocuklara, küçük yaşlardan itibaren iyi müzikler dinletilirse, büyüdüklerinde müzisyen olmasalar bile, iyi müziği seven ve ondan yararlanmasını bilen yetişkinler olacaklardır (5).

Müziğin temel eğitiminde ilk amaç, çocukta müzik sevgisini uyandırmak, hayal dünyasını, müzik imgesini geliştirmek, ritim duygusunu ve kulak duyarlılığını kesinleştirmektir. Bununla birlikte okul öncesi dönemdeki müzik çalışmaları ile çocukların tüm gelişim alanları desteklenmektedir (6).

Ünlü düşünür Aristo (M.Ö:384–322), eğitimde müziğin önemine şu sözlerle yer vermektedir: “Müziği, daha çok kişilik üzerinde etki yapabilen ve böylelikle doğru bir eleştirici değerlendirme alışkanlığına ve yetenekli insanlar yetiştirmemiz için bir uyarıcı olarak görmemiz gerekir. Duyguları içtenlikle ifade etme konusunda hiçbir şey ritim ve şarkı söyleme kadar kuvvetli değildir. Mademki bu kadar güçlü bir kuvvettir, o halde müzik mutlaka çocukların eğitiminde kullanılmalıdır.” Aristo’nun ifadesinde görüldüğü gibi, çocuğun duygularını açığa vurabilmesinde, yeteneklerini geliştirebilmesinde, kendini ifade edebilmesinde, kendisini ve çevresinde gelişen olayları akıl yürüterek değerlendirebilmesinde müziğin çok önemli bir rolü vardır. Bu nedenle müzik, çok erken yaşlarda çocuğun eğitimine, dolayısı ile yaşamına planlı ve programlı bir şekilde katılmalıdır.

Çocuklar, müzikten hoşlanma ve öğrenmekten zevk almalarına temel olan hareket etme ve ses çıkarma becerileri ile dünyaya gelirler. Bu nedenle doğumdan itibaren müziğin bir parçası olmaya hazırdırlar ve bunun için gereken yeterli donanıma sahiptirler. Ritim, melodi, kafiye ve diğer müzik öğeleri ile birleşen hareket arasındaki yakın ilişki, onların müziği anlamalarına ve bireysel gelişimlerine temel teşkil etmektedir. Görüldüğü gibi çocuğun doğasında var olan yetenekler ve müziği oluşturan unsurlar doğru bir şekilde ilişkilendirilerek yapılacak müzik etkinlikleri, çocuğun müzik gelişimini de doğru yönde etkileyecektir. Bu arada dikkat edilecek en önemli nokta, yaptırılacak müzik etkinliklerini çocuğun anlayarak, severek ve başararak yapabilmesidir. Bunu gerçekleştirebilmek için çocuğun müzikal gelişimi iyi bilinmeli, bunun paralelinde hedefleri ve amaçları iyi belirlenmiş bir müzik etkinliği planlanmalıdır (7).

Okul öncesi dönemde müzik eğitiminde pek çok çalışma bir arada kullanılmalıdır. Bunlardan en sık kullanılanları:

- Ses dinleme, ayırt etme ve ses üretme çalışmaları,
- Nefes açma ve şarkı söyleme çalışmaları,
- Yaratıcı hareket ve dans çalışmaları,
- Ritim çalışmaları ve
- Müzikli öykülerdir.

Okul öncesi dönem eğitimcilerinin müzik çalışmalarını planlama ve uygulama aşamasında dikkat etmeleri gereken bazı noktalar şöyledir:

•Müzik çalışmaları çok geniş veya çok dar alanda yapılmamalıdır. Çok dar alanda çocuklar rahat hareket edemezler. Çok geniş alanda ise eğitimci göz kontağı kurma ve sesini çocuklara duyurmada güçlük çekebilir.

•Zemin çocukların rahat hareket etmelerine, gerektiğinde yere oturmalarına veya yatmalarına uygun olmalıdır.

- Isı, ışık ve havalandırmanın uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Teyp, CD çalar gibi araçlar her sınıf için temin edilmeye çalışılmalıdır.
- Çocuk şarkıları, değişik ülke şarkıları, değişik yöre şarkıları gibi çeşitli kasetler bulundurulmalıdır.

•Okul öncesi dönem çocuklarının kolaylıkla kullanabilecekleri, öğrenme gerektirmeyen, basit, akort sorunu olamayan çalgılar bulundurulmalıdır.

•Eğitimci zaman zaman çocukları ile beraber ses üreten yeni materyaller geliştirmelidir.

- Eğitimci etkinliğe çocukları ile beraber katılmalıdır.
- Sınıfta kendiliğinden ortaya çıkan fırsatları değerlendirmelidir.
- Çocukların bireysel farklılıkları olduğu unutulmamalıdır.
- Çocukların etkin katılımını sağlamalıdır.
- Çocukların giysilerinin mümkün olduğu kadar çalışmalara uygun olmasına dikkat edilmelidir.

•Program çocukların gelişim düzeyi ve hazır bulunuşlukları göz önüne alınarak hazırlanmalıdır.

- Etkinliklerin uzunluğu çocukların dikkat süreleri göz önüne alınarak belirlenmelidir.

- Çalışmalar gerektiği zaman bireysel, gerektiği zaman grup çalışmaları olarak yürütülmelidir.

- Müzik ile ilgili geziler yapılmalıdır.

- Mümkün olduğu kadar çok sayıda ve çeşitli ses kaynağı ile çalışılmalıdır.

- Yapılmış olan müzik programı belirli aralarla gözden geçirilmeli, gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (8).

2.5. Müzikal Kavramlar

2.5.a. Dinamikler (Yumuşak ya da Gürültülü)

Algılama

Doğum öncesinde bile hamileliğin son aylarında bebekler neredeyse yetişkinlerinkine denk bir işitme becerisine sahiptirler. Hatta anne karnında bile amniyotik sıvının içinde bile olmalarına rağmen. Fazla hareketli parçalarda onlarda hareket eder. Yumuşak müziklerde ise anne karnındaki hareketleri azalır. Yeni doğanlar ve küçük bebekler ise farklı tipte müzik dinlemekten hoşlanırlar. Bazıları klasik müzik bazıları geleneksel ninni bazıları ise farklı kültürdeki farklı tipteki müzikleri tercih edebilir.

Taklit Etme

İki yaşındakiler ve okul öncesi çağıdakiler yüksek gürültülü müzik ile yumuşak müzik arasındaki farkı ayırt etmek için eğitilebilirler. Özellikle de kendilerine sunulan bu müzik türleri iyi ayırt edilebilir şekilde ise basit bir teyp yardımı ile çocukların ses kısıldığında ve ses açıldığında ne fark ettiğini öğrenmeleri mümkündür. Örneğin bir davul önce çok yavaş sonra çok hızlı vurabilirsiniz. Onlarında müzik yavaşken ayaklarını yavaş vurmalarını hızlıken de hızlı vurmalarını isteyebilirsiniz. Ayakları ile yaşadıkları bu deneyimlerle hızlı ve yumuşak ses kavramlarını öğretebilirsiniz. Okul öncesi çocukların çoğu ses dinamiğini anladıklarını ifade etmektedirler. Bu yaş çocuklarından şarkı söylemeleri sırasında ses yükseltmelerini ve alçaltmalarını isteyebilirsiniz.

2.5.b. Tempo (Yavaş ya da Hızlı)

Algılama

Bebek yeni doğmuşken hastanedeyken bile yavaş müziğe farklı hareketli müziğe daha aktif tepkiler verir.

Taklit Etme

Müzikteki hızlı ya da yavaş kavramlarını öğretebilmek için doğadan yardım alınabilir. Örneğin hızlı hareket eden hayvanlarla yavaş hareket eden hayvanlar örnek gösterilebilir. Çocuklardan da yürürken ya da koşarken hızlı ya da yavaş olmaları istenebilir.

Üretim

Çocuklar müzik yapılan alanda iken oradaki aletlerle hızlı ya da yavaş müzik yapmaları istenebilir.

2.5.c Perde (Yüksek ya da Alçak)

Çok küçük bebekler bile yüksek ya da alçak perdeyi ayırt edebilmektedirler. Örneğin aynı perde çok kereler çalındığında bebekler bunu anlamaktadır. Ancak farklı bir perde çalındığında da o zaman bebekler tekrar parmaklarını emmek gibi bu değişikliği fark ettiklerini ifade etmektedirler.

Taklit Etme

Okul öncesi çocuklara ses perdeleri arasındaki farklılıkları göstermeye çalışırken merdiven basamakları örnek verilir. Bu şekilde yüksek ve alçak perdeler arasındaki ilişki daha somut bir şekilde anlaşılabilir. Perdeleri anlatmaya çalışırken ksilofon aleti kullanılabilir. Öğretim aşamasına geçildiğinde birbirinden çok farklı perdelerle işe başlanmalıdır. Müzik giderek yükseldikçe merdivenlerden yukarı doğru çıkıldığını pek çok gösteriminden sonra çocuklara da bu yüksek alçak oyununu oynamaları için bir şans verilir. Eğer bu perdelere yakın notalar da seçilirse belki oynanan bu oyun eğlenceli ve öğretici hale gelebilir.

Üretim

Eğer bir ses perdesi borusu, org, ziller ya da ksilofon kullanılırsa ve her birinde de bir nota çalınırsa çocuklardan bu notalarla sesleri eşleştirmeleri istenebilir.

2.5.d. Ritim (Seslerin Tipi)

Algılama

Doğum öncesinde bile anne karnındaki bebekler annenin kalp atışlarının ve solunumunun ritmini algılayabilmektedir. Hastane hemşireleri bazen yeni doğan bebekleri rahatlatmak için anne karnındaki kalp atışlarını benzetecekleri sesli oyuncaklar kullanırlar. Bebekler genellikle ritmik hareketlerle uyutulduklarında daha rahatlar ve uyuyabilirler. Küçük bebekleri ya da iki yaşındakileri sallamak oyunlarımızın bir parçasıdır ve onları ritimle tanıştırır. Okul öncesi çağlardaki çocuklar bile eğer onlara model olunursa müziğin ritmine uygun olarak zamanla vücutlarını hareket ettirmeyi öğrenirler.

2.5.e. Harmoni (Sesleri Karışımı)

Bekler doğdukları ilk günden itibaren kültürlerine ait bazı harmonileri öğrenirler.

Taklit Etme

Bir harmoniyi anlama genellikle gelişimi uzun süren bir durumdur. Örneğin; bir orgda iki müzik notasını aynı anda çaldığınızda bir ses harmonisi yaratmış oluyorsunuz. Çocuklara çalınan iki notanın birbiriyle uyumlu olup olmadığını sorabilirsiniz.

Üretim

İlkokul birinci sınıfa gelene kadar çoğu çocuğun iki ya da üç parçalı şarkıları söylemesini ve sesleri harmonize etmesini beklemeyiz (9).

2.6. Müzik Ve Hareket Nasıl Gelişir?

Jerome Bruner'e göre çocuklar üç ayrı bilişsel aşamadan geçerler.

1.Enactive

2.Iconic

3.Symbolic

Bu aşamaların her biri çocuklar için uygun olan gelişimsel müzik deneyimlerini önermektedir.

2.6.a. Enactive Aşama

Fiziksel aktivite ve müzik iç içedir. Bütün ritimli oyunları düşünürsek yetişkinler bebeklerle ve iki yaşındakilerle oynarlar ve fiziksel aktivite ve müziği bir araya getirirler. Çocuğu uyutmaya çalışırken ninni söylerken sallanabilirler. Bruner'in enactive aşaması, Piaget'in duyumsal motor aşaması ve Ericson'un güven kurma şamasıyla ilişkilidir. Bebeklerin ve iki yaşındakilerin enactive müzik aşamalarını düşündüğümüzde aslında yetişkinler tarafından seçilen aktivitelerin çocuğun sadece duyularını ve bilişsel gelişimini uyarmadığı aynı zamanda sıcaklık ve kabul ediş sağladığı için sosyal ilişkilerini de kurmaya başladığını görüyoruz.

2.6.b. Iconic Aşama

Bu aşamada çocuklar kendi fikirlerini ortaya koyabilmek için nesneleri ve resimleri kullanmaya başlarlar okul öncesi çağlarda çocukların hayal gücü oldukça gelişmiştir. Kendi otonomilerini göstermeyi severler, grup içerisinde de kabul görmeyi isterler. Okulöncesi ocukların müziksel deneyimleri de bu iconic aşamada gördüğümüz özelliklere uygun olmalıdır. Örneğin öğretmen müzikli bir oyun içerisinde birer oyuncacı oyunun karakteri olarak seçebilir. Her bir çocukta bir oyuncacı seçerek o oyuncacı kendini temsil edecek şekilde oyuna doğrudan katılabilir.

2.6.c. Sembolik Aşama

Çocuklar artık soyut sembollerini kullanmaya başlamaktadır ve fikirlerini ifade ederken de kullandıkları dilde bu soyut semboller olmaktadır. Okul çocukları daha mantıklı ve gerçekçi düşünebilmektedirler. Örneğin farklı becerileri denemek isterler. Sembolik aşamadaki çocuklar artık resimlere değil de bir takım sembol sistemlerini kullanmaya başlarlar. Örneğin yazılı kelimeler ya da müzik notaları gibi bu yaş çocuklarıyla örneğin; klasik müzik bestecilerinin CD koleksiyonları ya da bir takım resimli kitapları paylaşılabilir.

Bruner'e göre doğumdan okul yıllarına gelene kadar zekâ gelişimi enactive, iconic ve sembolik sistemlerden oluşur. Çocuklar büyüdükçe müzik ve hareket içinde de olgunlaşırlar. Erken çocukluk döneminde gelişimsel olarak uygun olan müzik ve dans aktivitelerinin bir sonucu olarak çocuklar aşağıdaki tutumları kazanırlar:

- “Müzik dinleyebilirim ve dansı seyredebilirim.” Yani işitme duyularını çok farklı yollarla kullanabildiklerini fark ederler ve çok farklı tipte müziği ayırt edebildiklerini görürler. Örneğin farklı enstrümanların çıkardığı sesleri ayırt etmek gibi.

- “Müziğe eşlik edebilirim ve aynı zamanda hareket de edebilirim.” Yani müzik sırasında hareket etmenin sözel olmayan bir iletişim tarzı olduğunu öğrenebilirler. Örneğin dokuz aylık çocuğun arabada giderken sevdiği müzik çaldığında araba oturma koltuğunda yavaş yavaş dans etmesi gibi ve müziğe seslerle eşlik etmesi gibi.

- “Kendim Müzik ve hareket yaratabilirim.” Yani sesleri üretmekte özgürüm ve müzik zekası konusunda kendime güvenilebilirim şeklinde bir düşünceyle müzik aleti şeklinde ki oyuncakları kullanma gibi.

- “Müziğin dilini ve dansı anlayabilirim.” Yani müzikte geçerli olan sesin tonu ritmi ve harmonisi gibi bir takım kavramları artık tanımlayabilirim. Örneğin müziğin hızlı ya da yavaş olması arasındaki farkı ya da sesin yüksek –alçak olması arasındaki farkı anlayabilirim.

- “Müzikle kareyografi içindeki hareketleri birleştirebilirim.” Yani artık müziğin kendini yaratıcı ifade etme tarzı olduğunu bilmek ve bir takım şarkıları yaratabilmek ya da seçilen müziğe uygun dansı seçebilmek ve bazı ritim kompozisyonları yaratabilmek gibi.

- “Kendim müzik yapar ve dans edebilirim” yani insanların hoşuna gidecek bir takım şarkılar yaratabilirim.

Eğer yetişkinler çocuklara destekleyici fiziksel ve duygusal çevre yaratırlarsa eğer sosyal etkileşimleri için bir fırsat yaratırlarsa ve kendileri de model olurlarsa çocukların müziksel olarak olgunlaşmasını desteklerler. Destekleyici fiziksel ve duygusal çevre yaratmak çocuğun performansı üzerinde baskı hissetmeden risk alabilmesini sağlamaktadır. Müziksel etkinlikler katılımcılara mutlaka eğlenceli zaman geçirtmelidir. Çocukları sadece müzik olan ortamlara götürmek yetmez çünkü küçük çocuklar için mutlaka müzik hem kendi yaptıkları bir şey hem de başkalarıyla paylaşabildikleri bir şey olmalıdır. Eğer çocuğun gelişimsel düzeyine ve davranışsal tepkilerine uygun olarak uyarlanırsa erken çocukluk dönemi müziksel deneyimleri çocuğun sosyal etkileşimlerini çok arttırır.

Örneğin iki yaşındaki bir çocuk için annesiyle birlikte el ele tutuşulan bir daire içinde hareket etmek ve müzik bittiğinde yere düşmek çok eğlenceli bir aktivite olabilir. Aynı çocuk üç yaşına geldiğinde aynı oyunu bütün şarkıyı söyleyerek ve halkadaki bütün çocuklarla birlikte hareket ederek oynamayı öğrenir. Çocukların müziksel gelişiminde rol modellerinin olması çok önemlidir. Pek çok araştırmaya göre rahatlatılmış formal olmayan ve eğlenceli bir şekilde yetişkinlerin desteği sağlandığında çocuklar müziğe daha da bağlanmaktadır. Bebeklerin müziksel gelişimini araştıran gruplara göre ana babaların kendi söyledikleri şarkılar beklide bebeğin müziksel gelişimi üzerinde etki yaratan en önemli faktördür. Bunun tersi olarak çocuğun çevresindeki önemli yetişkinler yaptığı müziksel etkinliklerle gururunu kırarlarsa o zaman da çocuğun ilgisi daraltılmış olur. Çocuğu müzik aletinde yanlış bir notaya basıyor olmasına rağmen onunla gurur duyan ebeveynlerle erkek olmasına rağmen müzikle ya da dansla ilgilendiği için onunla dalga geçen ebeveynleri karşılaştırsak bunun ne demek olduğunu anlarız. Çocuk ailesi tarafından takdir edilmediği zaman doğal olarak yaptığı aktiviteye değer vermemeye başlar. Lisede olup okul bandosunda olan, ilkokuldaki bale sınıfına devam eden ya da koroya giren çocukların çevresinde muhtemelen onu dinleyen onunla gurur duyan ve onun yaptıklarıyla eğlenen insanlar vardır (9).

2.7. Müziği ve Hareketi Anlamak İçin Stratejiler

Müzik laboratuvarında davullar yaratabilirsiniz. Ya da bazı kutuların içine pirinç, fasulye ya da kum koyarak ses üretici aletler yapabilirsiniz. Yetişkinler kendileri gözlemleyerek, model olarak, destekleyerek çocukların yaptıkları etkinlikler hakkında fikir üreterek ya da sorular sorarak müzik laboratuvarında bir öğretmen ya da yardımcı gibi fonksiyon gösterebilirler. Bunlara ek olarak bir laboratuvarında daha dengeli bir program uygulanmalıdır. Örneğin; yapılandırılmamış müzikte çalınabilmelidir, öğretmenin yönlendirdiği müzik de olmalıdır. Aynı şekilde dans aktiviteleri de dengeli olmalıdır. Bireysel ve grup müzik etkinlikleri de olmalıdır. Doğal olarak sınıf ortamında oluşturulacak müzik laboratuvarının tarzı çocukların gelişimsel düzeyleri düşünülerek oluşturulmalıdır. Müzik ve hareketleri çocukların gelişimsel düzeyine uyarlanmalıdır. Müzik

laboratuvarını kullanırken öğretmenler öğrencilerin sesleri keşfetmesini, enstrümanlarla deney yapmasını orkestra şeklinde ses çıkarmalarını teşvik etmelidir. Müzik laboratuvarları ile ilgili yapılan araştırmalarda en iyi kalitede bile olsa geriden gelen müzik yeterli değildir. Çok küçük yaşlarda bile çocukların müziği yaratmaya, üretmeye ve müziğe tepki vermeye ihtiyacı vardır. Bu fırsatın onlara tanınması gerekir. Sınıf öğretmenleri çocuklara çok sayıda müzik aletiyle tanışma fırsatı verirlerse programların da Çocukların hayatları boyunca gösterebilecekleri davranışları da etkilemiş olurlar. Erken çocukluk dönemi çocukların oluşturdukları sınıflarda olması gereken materyaller şunlardır: CD'ler ve CD çalarlar, kasetler ve kasetçalar, ritim oluşturma materyalleri, şarkıya eşlik edecek bir takım görsel malzemeler (resimler, kuklalar, tablolar gibi), ziller, ksilofon gibi basit müzik aletleri olmalıdır.

İyi yapılmış dengeli bir programda farklı tipte müzikler olmalıdır. Araştırmalara göre çocuklar genellikle ritim içeren şarkıları müzikleri tercih etmektedirler, ritmin yanı sıra tekrarlar ve anlamsız hecelerde hoşlarına gitmektedir. Aynı zamanda bir hikaye anlatmak da hoşlarına gider. Öğretmenler sıklıkla bir hataya düşerler. Çoğu çok iyi şarkı söylemeleri gerektiğini ya da bir enstrüman çalmaları gerektiğini düşünürler. Gerçekte çok az sayıda yetişkinin bu tür becerileri vardır. Unutulmamalıdır ki önemli olan çocukların müzikteki yetenekleri değil müziksel etkinlik yapabilmeleridir. Bunun için sesi kullanma; okulöncesi çocuklar için yazılmış şarkıların çoğunda en fazla 5 nota vardır ve bu nedenle rahatlıkla söylenir. Bunun yanı sıra da aynı şarkıları teypten dinleyerek çabucak öğrenebilirsiniz. Kaydedilmiş şarkıları da kullanabilirsiniz. Herhangi bir Kasette uygun şarkıyı aramak yerine önceden kaset kapağında şarkıyı işaretlemiş olarak derse başlamak önemlidir. Sadece notaları olan şarkılar için enstrüman çalan birinden yardım isteyebilirsiniz. Yetenekli çocuk müzisyenlerin videolarını izlemek çocuklar için olduğu kadar sizin içinde faydalıdır. Basit enstrümanlar çalmak. Müziksel etkinlikler arasından seçim yaptığınızda mümkün olduğunca hedefinize uygun seçimler yapmaya çalışın. Çocuklara farklı kültürlerden müzikler dinlettiğinizde onların farklı kültürleri ve etnik grupları da tanımasını sağlayabilirsiniz. Çocuklarla müzik hakkında konuşma yapmak. Çocukların

müziksel kavramları anlamalarını istiyorsak bunu onlarla birlikte yaparak öğrenmelerini sağlamalıyız (9).

2.8. Müzik Eğitiminin Çocuğun Gelişim Alanlarına Etkileri

Okul öncesi dönemde müzik eğitimi, farklı amaçlarla kullanılabilir ve çocukların sadece müzik becerilerinin gelişimi için değil aynı zamanda zihinsel, sosyal ve duygusal, motor ve dil gelişimleri içinde önemlidir (10).

2.8.a. Zihinsel Gelişime Etkileri

Müzik, çocukları zihinsel kapasite ve anlama becerilerinin gelişimi için çok önemli bir etkinliktir. Piaget'in bilişsel gelişim aşamaları ile müzik yeteneğinin gelişimi arasında bir ilişkinin olduğu, müziğin uygun ve doğru bir şekilde kullanılmasının çocuklar üzerinde olumlu bir etki yatacağı düşünülmektedir. Çocukların beyin loblarında hızlı gelişimin olduğu dönem olan iki- altı yaş arası, müzik eğitimi açısından önemlidir. Bu periyotta müzik ile yapılan konsantrasyon çalışmaları zihinsel gelişimi desteklemektedir (11).

Öğrenmenin temelini oluşturan dinleme ve dikkatini yoğunlaştırma, çocuklara müzik etkinlikleri sayesinde kazandırılabilir. Bu etkinlikler çocukları dikkat sürelerinin uzamasında da etkili olmaktadır (12).

Müzik, çocukların yaratıcı düşünme aracılığıyla problem çözme becerisinin temellerinin atılmasında da etkilidir. Problem çözme becerisi, çocuklara değişik sorular sorularak, bu sorulara cevap bulmaları için yönlendirilerek geliştirilebilir. Farklı yaş grupları ile çalışırken hareketli şarkılar, müzikli öykü gibi müzik etkinliklerine uygun problem durumları yaratılarak, çocukların yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimi desteklenebilir. Böylelikle çocuklar, öğretmenlerini aynen taklit etmek yerine, kendileri bir şeyler üretmeye çalışırlar. Aynı şekilde çocukların bestelemeleri için bir problem durum sunulabilir ve bu duruma uygun şarkı bestelemeleri istenebilir (13).

Daha öncede belirtildiği gibi müzik zekâsı çocuğun ritim ya da melodi kavramlarını zihinsel olarak işlemeyebilme becerisidir. Örneğin bir çocuk “küçük kurbağa” şarkısını öğrenirken herhangi bir işe odaklanmayı materyalleri sıralamayı ve hareketle kelimeleri bir araya getirmeyi öğrenmektedir. Örneğin piyano da bir

nota yaratmak gibi bir müziksel deneyimde aslında çocuk analiz, sentez ve değerlendirme gibi pek çok üst düzey düşünme becerisini de geliştirebilmektedir. Müzik öğrenme ile matematik ve okuma öğrenme arasında bilişsel bir ağırlantı vardır. Çünkü bu işlerin her biri aslında sembolleri yorumlamayı öğrenmeye dayanmaktadır (9).

2.8.b. Sosyal ve Duygusal Gelişime Etkileri

Bireyler, kültürler ve milletler arasında birlikteliğin gelişmesini sağlayan sosyal bir etkinlik olan müzik “ evrensel dil” şeklinde de tanımlanmaktadır. İlgisi çocukların dikkatlerinin çekilmesinde ve teşvik edilmesinde müzik etkinlikleri etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Çekingen ve içe kapanık çocuklar, grup içerisinde dikkatin kendi üzerinde olmadığını düşünerek müzik etkinliklerine katılabilmektedir. Çocuklar müzik etkinliklerinde kimi zaman bebeğine ninni söyleyerek, kimi zaman orkestrayı yöneterek yetişkinleri taklit etmekte ve yetişkin rollerini öğrenmektedirler.

Müzik ve hareket etkinlikleri katılımı, paylaşımı ve koopere hareket etmeyi destekler. Aslında kültürlerde ilk bir araya gelmenin bir parçasıdır ve pek çok çocukluk anısında da yer alır. Grup halinde şarkı söyleme gibi çok basit bir müzikal aktivite içerisinde bile çocuklar grubun hedefi için bireysel olarak çalışmayı öğrenirler. Yani koopere olmayı öğrenirler. Müzik her zaman farklı coğrafik bölgelerdeki farklı kültürle ve etnik grupların temsilcisi olmuştur. Dolayısıyla kişi ait olduğu grubun müziğini duymaktan ve çocuk olarak bunları öğrenmekten mutlu olur.

Müzik tabî ki çocukların duygusal tepkilerini ortaya çıkartır. Örneğin iki yaşındaki bir çocuk gittiği bir kreşte söylenen şarkılardan birinde kendi ismini duyduğunda buna duygusal bir tepki gösterir. Örneğin arılarla ilgili bir şarkı söylendiğinde arıların sesini taklit etmek çok hoşuna gider. Çocuklar müzikle ve dille daha fazla iç içe olmaya başladığında müziğe karşı duygusal tepkilerini de daha iyi ortaya koymaya başlarlar (9).

Sosyal gelişim, oyun aracılığıyla meydana gelen öğrenmenin çok önemli bir boyutudur. Müzik etkinlikleri aracılığıyla çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri, sorumluluk alma, öz denetim, paylaşma ve işbirliği yapma becerilerinin gelişimi desteklenebilir. Müzik etkinlikleri sırasındaki grup çalışmaları, çocuklara işbirliği

yapma, düzenli disiplinli olma, gruba uyum sağlama ve birlik içinde mutlu yaşama alışkanlıkların kazandırarak, çocukların sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır. Çocuklar dört yaşından itibaren kendi müzik tercihlerini yapabilmekte, ergenlik döneminde ise kendi müzik tercihlerine göre akran gruplarını oluşturmaya başlamaktadırlar. Öğretmenler çocukların sosyal değer ve davranışları öğrenmelerine şarkıları etkili bir şekilde kullanabilirler (13).

2.8.c. Motor Gelişime Etkileri

Yaşamın başlangıcından itibaren bebek müziğin ritmi ile değişik hareketler yapmaktadır. Çıngırağını sallayan bebek, hem kolunu elini hareket ettirir, hem de çıngırağın sesine uyum sağlayabilir, müziğin ritmine göre el çırpmaya, hareket etmeye çalışır. Yürümeye başladıktan sonra hayvan yürüyüşleri ve ses taklitleri yapabilir. Müzik ve ritim eşliğinde dans etme, yürüme, koşma gibi etkinlikler çocukların motor gelişimlerini desteklemektedir. Çocukların vücut koordinasyonu ve kas gelişiminde etkili olan müzik, aynı zanda çocukların bedenlerine hakim olmalarını sağlayarak, özgüvenlerinin gelişimine, iyi bir benlik imajı kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Yapılan çalışmalar sonucunda, koordinasyon ve enstrüman çalmayı içeren etkinliklerin, şarkı söylemenin solunum ve dolaşım sistemleri ile el-göz koordinasyonlarının gelişimini desteklediği belirlenmiştir (13).

Çocuklar toplu ya da bireysel şarkı söylerken her zamankinden değişik soluk alıp verirler. Bu soluk alıp vermeler şarkının cümlelerine göre düzenli bir şekilde olur. Böylece çocuğun akciğerlerinin gelişimine katkıda bulunulur ve çocuk soluk alıp vermeyi denetleme becerisi kazanır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik dersi yapılırken çocukların özgürce hareket etmeleri sağlanmalıdır. Bir müzik parçasını dinlerken ya da çalgı ile eşlik ederken vücudunun ritme uyarak hareket etmesi, işittiği ritmi hareketlerle ifade etmesi sağlanmalıdır. Çocuğun yaptığı bu davranışlar hem hoş zaman geçirmesine hem de motor gelişimine yardımcı olacaktır (14).

2.8.d. Dil Gelişimine Etkileri

Çocuklar gün boyunca çevredeki sesleri dinlerken, duydukları sesleri tanımaya çalışırken ve sesi tahmin etme oyunları oynarken seslerle ilgili birçok deneyim ve yeni sözcükler kazanırlar. Müzik sayesinde çocuk sesleri doğru bir

şekilde kullanmayı, sözcükleri hatasız telaffuz etmeyi öğrenebilir. Çocuklarda dilin temel yapısının oluşmasında etkili olan şarkılar çocukların kelime hazinelerinin gelişmesinde etkili olmaktadır (13).

Çocuğun müzikal gelişiminde temel eğitim ritim (tartım) duygusunun geliştirilmesi olmalıdır. Çocuklarda tartım eğitime, değişik tartım aletleriyle ve vücut dilini kullanarak (alkış yapma, ayak vurma, parmak şaklatma gibi) başlanmalıdır.

Sözle ifadeye başlandığında çocuğun bunu ritimle birleştirdiğini görürüz. Tekerlemeler, ritmik sayışmalar ve vücut dilinin çıkardığı sesler müzikal gelişiminin oluşmasında önemli rol oynar. Bu uygulamalar çocuğun konuşma becerisi kazanmasına, dil ve hareket yeteneğini geliştirmesine yardım eder.

Okul öncesi çocukların sözcük dağarcıkları azdır. Hatta bildikleri sözcükleri tam olarak telaffuz bile edemezler. Üzerinde durulduğunda ise, öğretilen sözcüklerin anlamını anlayabilir ve telaffuz etmeye çalışabilirler. Çocuğun dil gelişimine yardımcı olan en iyi araçlardan biri de müziktir. Şarkı öğretimi bilinçli yapıldığı zaman çocukların söylemede zorlandığı sözcükleri daha rahat söylemeye başladığı gözlenebilir (14).

Çocuklar şarkılardaki sözleri doğru ve anlaşılır biçimde söylemeye özendirilirse, Türkçedeki sözcüklerin seslerini doğru ve güzel söylemeyi öğrenmiş olur. Söz- müzik uyumunu başarılı olan parçalar yoluyla, her sözcüğün tartımını ve vurgusunu doğru biçimde öğrenir. Ayrıca, tekerleme-saymacaları sık sık söylemekle, çabuk ve doğru konuşmayı kazanır; akıcı bir konuşma becerisi elde eder (5).

2.9. Eğitimde Müziğin Rolü

Çocukların müzik ile ilgili erken dönemdeki tecrübeleri daha sonraki dönemde bilgi düzeylerini, becerilerini, tutumlarını ve değerlerini şekillendirir. Çünkü bu eğitim sırasında çocuklar eğleniyorlar ve bu yüzden de daha kolay öğreniyorlar. Farklı yaş grubunda ki çocuklar için müzik ve hareketin önemini gözden geçirelim.

2.9.a. Bebeklik Döneminde

Bebekler dinamik olmaya duyarlıdır, bir sesin yumuşaklığına duyarlıdır, yüksek bir seste titrerler ya da yumuşak veya ritmik seslerde (örneğin; müzikli oyuncaklar ya da ninni söylendiğinde) daha rahat hissederler. Bebekler insan sesine özellikle birincil bakıcılarının sesine tepki verirler. Hareketli şarkılarda daha canlı gözüktürler, ninni söylendiğinde ise daha hareketsiz gözüktürler.

2.9.b. 2–3 Yaş Arası Çocuklarda

Bu yaş çocuklarının sesleri birbirinden ayırt edebildiğini bazı sesleri taklit edebildiğini ya da müziği dinlediğini hatta bazı şarkılarda eğlenerek de tepki verdiğini gözlemleyebiliriz. Evdeki eşyalarla yapılan seslerde örneğin tahta bir kaşıkla tencereye vurma ya da müzikli oyuncakların çıkardığı sesler ya da varsa çocuğun müzik aletleri ile çıkan sesler de çocukların daha da ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Çocuklara herhangi bir kasetten ya da gördükleri alanın dışındaki herhangi bir yerden ses ya da enstrüman dinletildiğinde tanıdık olanları ayırt edebilirler. Çocuklar kendileri şarkılar ve seslerle deney yapmaya başladıklarında biraz şarkı söylemeye başladıklarında genelde tanıdık oldukları sesleri melodi halinde mırıldandıkları hatta oyun sırasında bu şarkıları kullandıkları da bilinmektedir.

2.9.c. 3–4 Yaş Arası Çocuklarda

Çocukların seslerini çok daha iyi kontrol ettikleri, ritmik tepkilere sahip oldukları, bir şarkıyı çok iyi bildikleri bazen sevdikleri şarkının adını bile bildikleri ve çoğu zaman şarkıların büyük bir bölümünü netlikle söyleyebildikleri gözlenmektedir. Yeni bir enstrüman varsa ellerinde o zaman bu enstrümanla tempo tutacak, ritimleri oluşturacak şekilde oynayabildikleri, eğer bir şarkı çalıyorsa buna o enstrümanla eşlik edebildikleri görülmektedir.

Bu yaş çocukları hareketli şarkılar ya da parmak oyunlarına katılmak istediklerinde şarkıyla beraber yaratıcı dramayı bile kullanabilmektedir.

2.9.d. 4 Yaş Çocukları

Bu yaş çocuklarının müzikle ilgili bazı basit kavramları öğrenebildikleri gözlenir. Örneğin sesin yüksek ya da alçak perdeden olduğu, uzun mu yoksa kısa mı sürdüğü, hızlı mı yoksa yavaş mı tempoya sahip olduğunu, yumuşak mı yoksa gürültülü bir ses olup olmadığını bilirler ve müzik bilgilerini de akıllarına gelen bazı fikirleri ifade etmede kullanabilirler. Hatta müzik enstrümanlarını çıkardıkları sese ve müzik aletinin sahip olduğu şekle, büyüklüğe çıkardığı sesin perdesine ve niteliğine göre de ayırt edebilirler. Bu yaş çocukları herhangi bir şarkıyı akıllarından ciddi bir perde kontrolü ve ritmik kesinlikle söyleyebilirler. Hem dinledikleri orijinal şarkıyı söyleyebilirler, hem de kendileri bu şarkıyı değiştirerek söyleyebilirler. Bu yaş çocuklarında ses aralığı, ritim becerisi hızla gelişir ve neredeyse ortalama beş notayı söyleyebilirler. Grup halinde şarkı söylenilen oyunları da çok severler. Herhangi bir şarkıyı dinlediklerinde de dikkatlerinin daha uzun sürebildiği gözlenmiştir.

2.9.e. 5 Yaş Çocukları

Bu yaş çocukların ses perdesine ritme ve melodiye karşı duyarlılığının ortaya çıktığı ve genellikle bu yaş çocuklarının melodik özellikleri anlayabildiği ya da müzikteki ses aralıklarını yakalayabildiği ve bazı müziksel kavramları kullanabildiği görülmektedir. Hızlı-yavaş, yüksek-alçak, kısa-uzun gibi. Eğer tahmin edilebilir yapıları varsa örneğin renkler rakamlar, tekrarlar gibi çocukların daha uzun şarkılardan da daha fazla eğlendikleri gözlenmektedir. 5 yaş çocuklarının ses aralığı artık 6 notaya yükselmiştir ve kendi kendilerine duydukları bir müziğin melodisini tekrar üretebilmektedirler.

2.9.f. 6–7–8 Yaş Çocukları

Bu yaş grubu çocuklar artık oldukça olgun bir düzeyde şarkı söylerler. Ses aralıkları yaklaşık olarak 8–10 nota aralığında değişmektedir ve herhangi bir şarkının da en rahat söylenebileceği perdenin de farkındadırlar artık. Harmoni duygusu yavaş yavaş belirmeye başlar.

İlkokul ikinci ya da üçüncü sınıfında ki çocuklar herhangi bir yetişkinin yönlendirmesi ile basit iki parçalı harmonileri bile söyleyebilirler. Bu yaş çocukları müziğin yazılabildiğini daha kolay öğrenebilirler ve nota yazmayı öğrenebilirler. Bu

yaş çocuklarında ne tür müziği tercih ettikleri de ortaya çıkar ve bu tercihe göre belirli bir müzik enstrümanı seçip çalmayı öğrenmeye başlayabilirler (9).

2.10. Öğretmenlerin Rolü Ve Sorumlulukları

Bir öğretmenin rolü sınıfta günün herhangi bir saatinde bir CD seçip onu çocuklara dinletmekten daha fazladır. Öğretmenler motivasyon sağlayıcı, planlayıcı, katılımcı ve gözlemci rolüne sahiptirler. Öğretmenler sıklıkla eğer bazı ritim enstrümanları ve bir dinleme odası şeklinde bir müzik bölümü oluşturduklarında kendilerine düşen görevi yaptıklarını düşünürler. Ancak çocukların bir hikâye ya da bir ders ile müzikal deneyimlerle tanıştırmaya ihtiyacı vardır. Bir müziksel etkinliğe çocukları motive edebilmek için bir somut objeye çocukları teşvik edecek sorulara ve aktif katılıma ihtiyaç vardır. Örneğin öğretmen okulöncesi çocuklarını bir araya toplayıp bir topacı gösterir ve bunun ne olabileceğini sorabilir. Onlarda topa benzediğini söyleyebilirler. Ancak öğretmen topacı çevirerek top olmadığını gösterebilir ve içinde topa geçen ya da topa ile ilgili bir şarkı öğretebilir. Çocukların oynaması için basit ritim enstrümanları yaparsanız bu durum olanları doğal olarak motive edebilecektir. Her ne kadar bu ritim enstrümanlarını yapmak kolay olmasa da bazı sopaları vurmak için kullanabiliriz, kahve bardaklarını küçük davullar haline getirebiliriz.

Planlama; bir müziksel deneyimi planlıyorsak nasıl hazırlık yapacağımızı ve yapacağımız etkinliğin adımlarını ve çeşitliliğini de planlamalıyız. Hazırlanma için de önemli olan amacınızı belirlemek neyi dahil edeceğinize karar vermek ve materyallerinizi toparlamaktır. Eğer bir kaydedici cihaz kullanıyorsanız çalışıp çalışmadığından emin olmalısınız. Dikkatli bir hazırlanma için de dikkatinizi kitaptan, müzikal enstrümandan ya da kayıt edici cihazdan çok çocukların üzerinde tutmanız gerekmektedir. Hazırlık içerisinde yapılan bir başka şeyde çocukları bir araya getirmek ve hazır tutmaktır. Çocukların hazırlık içerisinde bütün etkinliği görmelerini sağlayacak şekilde rahat bir durumda oturtmalıyız. Halka olarak oturmak en iyi oturma durumudur. Çocuklara müzik zamanının geldiğini belirtmek için bir sinyal kullanabiliriz. Bu bir müzik aletiyle yaptığımız ses de olabilir ya da bir başlangıç müziği de seçebiliriz. Müzik etkinliğini bozacak herhangi bir

gürültüyü engellemeliyiz. Planlama için de adımlarımızı belirlemek de çok önemlidir. Herhangi bir aktivite seçip hemen ona başlayamayız. Daha çok dinleme aktiviteleri ile birlikte hareket aktivitelerini planlamaktır. Çocukların hiç tanımadığı materyalleri bir seansta bir tane seçerek göstermeliyiz. İlk başta değil ama belki etkinliğin sonunda daha yumuşak bir şarkı seçebiliriz ya da bir sonraki planladığımız etkinliğin şarkısını bir kez dinletebiliriz. Eğer çocuklar şarkı tekrar söylemek isterlerse onların bu isteğini reddetmeyiz. Çeşitlilik sağlamak planlamanın bir başka önemli kısmını oluşturur. Çocuklara dinleyerek mi, şarkı söyleyerek mi, yaratıcı hareketler kullanarak mı yoksa ritim enstrümanlarını çalarak mı bu etkinliğe katılacaklarına dair seçenek sunmalıyız. Unutmayalım ki çocukların müzikal deneyimlerini geliştirmek ve bu deneyimlerde bir denge sağlamaktır. Dolayısıyla çok farklı tipte müzikler seçmeliyiz. Bunu sadece müzik zamanında değil bütün gün yapmalıyız. Öğretim hedeflerine ulaşabilmek içinde bir grup strateji geliştirmek önemlidir. Eğer çocuklara yeni bir şarkı öğretmek istiyorsanız stratejileriniz, şunlar olabilir;

- Öğretmek istediğiniz yeni şarkıyı çocukların bulundukları ortamlarda sürekli dinletin ki tanıdık hale gelsinler.
- Önce şarkıyı siz söyleyin çocukların da koro halinde söylemesini sağlayın.
- Şarkı çalınırken sizde söyleyin ve çocuklardan hangi bölümünü söylemek istiyorsa o bölümüne katılmalarını sağlayın.
- Büyük ve okuma yazma bilen çocukların okuyabilmesini sağlayacak şekilde bu şarkıyı bir poster şekline getirerek asın.
- Şarkının kelimelerinden ve resimlerinden oluşan bir kartonu kullanabilirsiniz. Bu şekilde resimleri gördüklerinde çocuklar şarkıyı hatırlayacaklardır.
- Her seferinde şarkının bir cümlesini öğretin daha sonra bu cümleleri bir araya getirmelerini sağlayın.
- Önce hareketli bir şarkının hareketlerini öğretin. Sözleri daha sonra öğretin.

Hem müzik ve hareketi öğretme ile ilgili stratejilerinizde hem de seçtiğiniz materyallerdeki çeşitlilik çocukların katılıma olan ilgisini ve keşfetme motivasyonunu desteleyecektir.

2.10.a. Yardımcı Katılımcı

Erken ocukluk döneminde müzik ğretmeni olanlardan en iyileri fark etmişlerdir ki bu öğretmenler yardımcı katılımcıdırlar. Öğretmenler ocuklarla birlikte müziği yapmak yerine onlar müziği çocuklarla paylaşırlar ve eğlenirler. Öğretmenin müzik hakkındaki eğitimi ya da becerisi ne olursa olsun eğer bu etkinlik içerisinde eğleniyorsa keyifle şarkı söylüyorsa çocuklarında katılımını en iyi şekilde destekler.

2.10.b. Gzlemcilik

Eğer küçük çocuklarla birlikte müziği paylaşıyorsanız aşağıda ki davranışlara dikkat etmelisiniz.

1. Etkinlik içerisindeki hangi bölüm daha fazla etki yaratıyor. Örneğin; ocukların bazıları el ırpar, Bazıları biryandan biryana koşar bazıları yukarı aşağı zıplar, bazıları da etkinlik içerisinde ki belirli kelimelerle her bir kelimesini söylemezler. Bazen şarkıya katılırken sadece tek kelime söylerler, bazen tek cümle söylerler ya da bazen de şarkının ilk kelimesini ya da en son kelimesini söylerler.

2. Çocuklar yapılan etkinliği en iyi nasıl takip ederler? Bunun için sınıf içerisinde farklı metotlarla deneyler yapabilirsiniz. Çocuklara bir takım kavramları sunup ondan sonra hangisinin daha etkin olduğunu yakalamaya çalışabilirsiniz.

3. Çocuklar aynı anda müziği nasıl kullanabilirler? Çocukları ne zaman ve nerede şarkılara katıldığını, etrafta dans ettiklerini ya da müzikal enstrümanları kullandıklarını not edebilirsiniz. Eğer yaptığınız şarkı söyleme etkinliklerinde çocuktan biri hiçbir zaman şarkı söylemiyorsa o zaman çocuğun eve götürebilmesi için ve kendine güveninin gelmesi için bu şarkıları kaydedip eve gönderebiliriz. Eğer ocuklar dışarıda şarkı söyleme aktivitesini fazla yapmıyorlarsa dışarıda bir müzik etkinliği planlayabiliriz. Eğer sınıfın içerisinde enstrümanlarını alabilmek için sessiz bir köşe arıyorlarsa o zaman yeni bir müzik ortamı yaratıp çocukların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışabiliriz.

2.10.c. Kaynak Yaratıcısı

Kaynaklara ulaşmak için aşağıdaki yolu izlemeliyiz.

1. Kütüphaneyi kullanmalıyız ya da kaliteli çocuk programlarını kaydetmeliyiz.
2. Profesyonellerin katıldığı konferanslara gitmektir. Bu konferanslarda çocuklarla ilgilenen müzisyenlerin yaptıkları atölye çalışmalarına katılabilirsiniz.
3. Çocuklarla ilgili müzik dağıtıcılarına ulaşabilirsiniz. Kaliteli müzik kayıtları ya da müzik enstrümanları için en önemli kaynak kataloglardır. Aynı katalogların içinde başka ülkelerin otantik müzikleri ya da dünya üzerinde başka ülkelerde yaşayan çocukların kullandıkları basit enstrümanlara da rastlayabilirsiniz.
4. Profesyonel literatürü okuyabilirsiniz. Örneğin çocuklar için yaratılan kitapları video kayıtlarını CD'lerini düzenli olarak tarayan yayınları bulup tarayabilirsiniz(9).

2.11. Müzik Eğitiminde Kullanılan Metodlar

Müzik eğitimi sırasında kullanılan birçok metot vardır. Bu metotlardan bazıları şunlardır.

2.11.a. Carl ORFF Metodu

Şarkı öğretiminde önemli metotlardan birisi Carl ORFF metodudur. Carl ORFF, 1895–1982 yılları arasında yaşamış bir alman bestecidir. Müzik eğitimine yeni düşünceler getirdi. Bunlar ritim ve harekettir. Dansçı ve müzisyenlerden oluşan bir grup kurdu. Bu topluluk öğretmenleri yeni bir anlayışla hareket ve ritim üzerinde eğitti. Topluluk Almanya'yı dolaşarak eğitici konferanslar verdi. İkinci Dünya Savaşı ile birlikte bu topluluk dağıldı. ORFF yöntemini gençler yerine çocuklarda uygulamaya başladı. “Konuşma, hareket ve danstan kaynaklanan ilkel müzik, çocuk müzik eğitiminin temelini oluşturmalıdır.” diyerek bu metodu çocuklar üzerinde uygulamaya başladı.

ORFF bu metodu radyolardaki programları ile başlattı ve 1948 yılında daha da çok tanınarak şöhrete ulaştı. ORFF' UN yapıtları, kullanılan müzik dili bakımından ilkel sayılabilirdi. Müzik yazısı sade ve basittir. Tartım ögesi güçlüdür. Bu yüzden bütün yapıtlarında kalabalık bir vurma çalgıları kullanılır.

2.11.b. Kodaly (Kodalyi) Metodu

Müzik eğitimindeki önemli bir yöntem de Zoltan KODALY'nin yöntemidir. Kodaly, 1882–1967 yılları arasında yaşamış bir Macar bestecidir. Macar halk şarkıları üzerinde çalışmalar yaptı. Yabancı ve çingene müziği etkilerinde kalmış olan geleneksel Macar ezgilerini bir araya getirdi. Bu çalışmalar sonunda 3000-4000 Macar ezgisini notaya aldı. 1911 yılında “gerçek müzik eğitiminin amacı, etkin ve yetenekli müzik yapımını teşvik etmektir” diyerek şarkı söyleme yoluyla müzik okur-yazarlığını geliştirmeyi savunur ve bu şekilde düşünür:

- Şarkı söyleme eşliksiz yapılmalıdır.
- Koro ile doğru şarkı söylemeyi desteklemek için piyano uygun değildir.

- Ezgi çalarak değil şarkı söyleyerek tanıtılmalıdır.

Kodaly'ye göre ritim önemsiz değildir. Bu, geleneksel notalarla da öğretilir. Kodaly, her notanın belli bir amacı ve niteliği olduğuna inanırdı.

Çocuklarla çalışmaya işaretlerle başlar:

Kodaly metodu; nota okuma ve yazma, kulak eğitimi, ritmik hareket, şarkı söylemek ve dinlemekten oluşur. Ritmik duyarlılık, hareket ve ritim oyunları ile işlenir, çocukların görerek, duyarak temel vuruşları, ritim motiflerini algılamaları sağlanır.

2.11.c. Suzuki Yetenek Eğitimi Metodu

SUZİKİ, yetişkinlerin zor öğrendikleri şeyleri çocukların kolaylıkla öğrenebildiklerini görmüş, birçok bilgi ve becerilerin bu düşünceden yola çıkılarak öğretilebileceğine inanmıştır.

Japonya'da bu yöntemle çocuklar, daha okula başlamadan evlerinde aile ortamında müziği sürekli yaşayarak yetiştirilmektedir. Bu eğitim bireysel olarak ve her öğrencinin gereksinimine göre verilir. Eğitim süresi, öğrencinin dikkat sürecine göre ayarlanır. Aileler bu aşamada önemli rol oynar. Aile bireylerinden biri, çocuğun derslerine katılır. Ders anında nota, nota sehpası, sandalye bulunmaz. Öğretim ezber yoluyla yapıldığı için, çocuğun bütün dikkati çalgısı üzerine çekilir. Bu yöntemde amaç, çocuğa nota öğretmekten yola çıkarak, teknik müzik eğitimi vermek yerine; günlük yaşamda her an müzik dinleterek çocuğun kulağını eğitmek

ve bu yolla bir çalgıyı zamanla kulaktan öğretip ezbere çalmasını sağlamaktır. Bu yöntemle 2 veya 3 yaşında keman çalmaya başlayan bir çocuk, 7 ve 8 yaşına geldiğinde hiç nota bilmemesine karşın günümüzde çalınması zor olan bir eseri bile ezberleme yoluyla çalabilmektedir.

Suziki için entansiyon (ses temizliği) çok önemlidir. Kemanda bozuk ses çıkmaması için yayın üst yarısını kullandırır.

Çocuklar tümüyle ezberciliğe yönlendirildiği için yaratıcılıklarını geliştirememeleri nedeniyle bu yöntem oldukça eleştirilmektedir. Suziki Yetenek Eğitimi'nin amacı; sanatçı yetiştirmek değil, çocuğun müzik potansiyelini geliştirmeye yardımcı olmaktadır.

2.11.d. Dalcroze (Dalkıroz) Metodu

Jacques DALCROZE, İsviçreli bir müzik eğitimcisidir. O hem kendi, hem de öğrencileri için insanın sahip olduğu birçok yeteneği aynı anda ortaya çıkaracak bir yöntem arayışı içine girdi. Dalcroze öğrencilerinin nota değerlerine kendilerinden bir şeyler eklediklerini görmüş. Müzik ritimlerinin çocukların yürüyüşlerinde, koşmalarında, el ve kol hareketlerinde var olduğunu fark etti. O'nun amacı, doğuştan var olan bu yeteneğin yapay olmayan doğal bir duyarlık olarak geliştirilmesi idi.

Çocuk önce ritimleri tanır. Yürürken kuvvetli vuruşları belli eder, hafif vuruşlarda az bir kuvvet harcar. Piyano bu tür çalışmaların ayrılmaz bir parçasıdır. Çocuk, ölçü ve nüansları değiştiren piyaniste uyar. Dörtlük değerleri düzenli adımlarla, sekizliklerde iki küçük adımla, onaltılıklarda dört kısa adımla, noktalı değerleri sıçrayarak ifade eder. Böylece bütün değerler, ölçü ve nüanslar vücudun katılımı ile anlatılır (15).

2.12. Çocuk Şarkıları

Sözleri ve ezgisi ile çocuklar için yaratılmış olan şarkılara “Çocuk Şarkıları” denir. Ülkemizde, eğitim müziği alanında kullanılan çocuk şarkıları, dört kümede düşünülebilir:

- a) Aktarma Şarkılar
- b) Öykünme Şarkılar,

- c)Anonim Şarkılar,
- d)Türk Okul Şarkıları,

2.12.a. Aktarma Şarkılar

Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılara “aktarma şarkılar” denir. Aktarma şarkıların ezgileri genellikle (Alman, İngiliz, İtalyan, Fransız, İsveç vb.) bazı Avrupalı toplumların halk müziği ve okul müziği ezgileri asından alınmaktadır. Okullarımızda öğretilen şarkıların bir bölümü aktarma şarkılardır.

2.12.b. Öykünme Şarkılar

Türk okul müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılara “öykünme şarkılar” denir. Bunlar, batı müziğinin majör- minör dizileri ve ölçüleri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine bağlı kalınarak Türk bestecileri tarafından yapılmış, fakat yağısıyla ve özüyle Türk halkına yabancı olan şarkılardır. Okullarımızda öğretilen- öğrenilen yaratıcısı Türk olan okul müziklerinin bir bölümü öykünme şarkılar kapsamına girer.

2.12.c. Anonim Şarkılar

“**Halk türküleri**” deyimi ile ne anlatılmak istendiği bellidir. Halkımızın yüzyıllar boyunca yarattığı, beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı, dizileri- ölçüleri- yapısı- özü- sözü- duyarlığı ve her şeyiyle kendisinin olan Türkülerdir. Bunlar, bölgelere göre horon türküsü, zeybek türküsü, halay türküsü, bar türküsü, karşılama türküsü, çoğu yerde de yalnızca “türkü” diye anılan, sözleriyle bin bir konuya açılan, Türk halkının, içine kendisini koyduğu yaratmalarıdır.

2.12.d. Türk Okul Şarkıları

Türk bestecilerinin yarattığı kaynağını halk müziğinden alan Okul şarkılarına “Türk okul şarkıları” denir. Bunlar, Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğinden alan, fakat özentisi ve öykünme olamayan, halka yabancı düşmeyen, özgün yaratmalardır.

2.13. Okul Öncesi Eğitiminde Çocuk Şarkıları

Okul öncesi dönemde seçilecek tekerlemeler, şarkılar, şarkılı oyunlar, serbest ve yaratıcı dans ezgileri, çocuğun yaşına uygun olmalıdır. İki-üç yaş ile dört-beş, beş-altı yaş gruplarının ilgileri değişiktir. Beş-altı yaş grubunun ilgi duyduğu, sevdiği şarkılar iki-üç yaş çocuğunu hiç ilgilendirmeyebilir. Çocuğun ilgi alanı da, yaş gruplarına ve bulunduğu ortama göre değişir.

Tekerleme, şarkı, şarkılı oyunlar, serbest ve yaratıcı dansta kullanılacak ezgiler çocuğun dünyasını zenginleştirdiği gibi, öğretmenin en iyi yardımcısı, en yararlı aracıdır. Çünkü çocuğa vermek istediğimiz bilgiler, kavramlar, şarkının ya da ezginin doğru seçimi ile kolayca kavratılabilir.

Seçilen şarkılar:

- Çocuğun zihinsel gelişimini destekler,
- Yeni sözcükler öğrenmesini,
- Öğrendiği sözcükleri kullanmasını,
- Kendisini sözle anlatmasını,
- Doğru ve düzgün konuşmasını sağlar.

Şarkılar, çocuğun bildiği ya da bilmesi gereken sözcüklerden oluşmalı, soyut anlamlı sözcüklerden, kavramlardan kaçınılmalıdır.

Seçilen şarkıların, şarkılı oyunların, serbest dans ve yaratıcı dans müziklerinin, çocuğun hayal dünyasını geliştirici nitelikte olması gerekir. Dramatize edilmeye uygun şarkılar çocuğu yaratıcılığa yöneltir (16).

Çocuk şarkılarının Özellikleri;

1.Çocuk şarkılarında ezgiler genellikle beş-altı perde içinde kalan sesler kullanılarak yapılır.

2. Bir sesten ötekine, genellikle ikili-üçlü aralıklarla geçilmekte, dörtlü ve beşli atlayan aralıklar ender olarak kullanılmaktadır.

3. Bu tür parçalarda, müzik cümleleri genellikle kısa süreli bir motiften oluşmakta, birinci cümleden sonra gelen cümleler tartımsal yapı bakımından ya birinci cümlelerin aynısı olmakta ya da bu tartımsal yapı sonraki cümlelerde sözün gereklerine göre küçük değişiklikler yapılarak yinelenmektedir.

4. Çocuk şarkıları, genellikle yalın bir tartımsal ve ezgisel yapıya sahip görünmektedir.

5. Tekerleme ve saymacaların sözleri zamanla ve günün gereklerine göre çocuklar tarafından değiştirilmekte, eski sözler yerine kısmen ya da tamamen yeni sözler konulmaktadır.

6. Çocuk şarkılarının sözleri kimi kez anlamlı sözcüklerden, kimi kez yarı anlamlı, kimi kez de anlamsız sözcüklerden oluşmaktadır.

7. Çocuk şarkılarında sözlerin genel bir özelliği de uyaklı olmalarıdır. Kısa cümleler çoğu kez birbirleriyle uyak oluşturacak biçimde yapılmaktadır.

8. Çocuk şarkılarından kimilerinde, sözleri oluşturan dizeler ve ezgiyi oluşturan müzik cümleleri “yineleme tekniği” ile yapılmışlardır.

9. Tekerleme, saymaca ve çocuk şarkıları, kuruluş bakımından genellikle bir ya da iki müzik cümlesinden oluşmakta, parça bu cümlenin sözlere göre yapılan küçük değişikliklerle yinelenmesinden kurulmaktadır.

10. Söz-müzik uyumu bakımından bu tür parçalarda kimi kez sözün tartımı egemen olmakta, ezginin tartımsal yapısı buna göre biçimlenmektedir.

11. Söz-müzik uyumu açısından kimi parçalarda tartımsal birlik bulunmadığı gibi sözün vurgusu açısından da birlik bulunmamaktadır.

12. Çocuk şarkısı sözleri, soru-cevap biçiminde de olmaktadır.

13. Çocuk şarkısı sözleri, çocuğun öykünme güdüsünü karşılayacak nitelik taşımali, çocuklar şarkı söylerken, hayvanlara-taşıtlara-dede-nine gibi kişilere öykünme olanağı bulabilmektedirler.

14. Çocuk şarkılarının sözleri, şarkı söylenirken değiştirilebilir olmalıdır.

15. Kimi çocuk şarkılarının sözleri, çocuk adları taşımali, bu adlar şarkı söyleyen çocukların adlarına göre değiştirilebilmelidir.

Çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkıları seçme,

1.Öğretmen; kitap, dergi, derleme yoluyla bulabildiği kadar çok sayıda çocuk şarkısına sahip olmalıdır. Böylece, seçeceği parçaları, çok parça arasından, bunları titizlikle inceleyerek seçmiş olacaktır.

2.Şarkılar, konularla ve çocukların günlük yaşamıyla ilgili sözleri olan parçalar arasından seçilmelidir.

3.Sözleri değiştirilmeye elverişli olan, bu yolla çocuklara yeni sözler bulma ve onları buluşçuluğa, yaratıcılığa yöneltme olanağı veren şarkılara yöneltmelidir.

4.Şarkıların, çocuklar tarafından topluca söylenmeye elverişli olmaya ve ayrıca çocuklara solo ya da koro solo değişerek söyleme olanağı vermesine, şarkı seçmede özen gösterilmelidir.

5.Çocuklara öğretilecek şarkıların radyo ve TV ile yayınlanması eğitimi pekiştireceğinden bu gibi özellikler taşıyan şarkıların seçilmesine önem verilmelidir.

6.Seçilecek şarkıların, şarkıyı söyleyecek çocukların “ortak ses alanına aktarılabilir” nitelik taşımasına özen gösterilmelidir.

7.Seçilecek şarkı, söz ve ezgi bakımında kolay öğrenilir ve sevimli olmalı; ayrıca sözleri de çocuklar için ilgi çekici nitelik taşımalıdır.

8.Şarkı seçmede önemli bir konuda, şarkıyı söyleyecek çocukların yaşları, yetenekleri ve müzik eğitimi düzeylerinin göz önünde tutulmasıdır (5).

2.14. Şarkı Öğretim Yöntemleri

Şarkı öğretiminin temel yöntemlerinden biri “tümüyle öğretim” yöntemidir. Bununla birlikte bu yöntem, şarkı öğretmede, her şarkı ve her çocuk için uygun olmayabilir. Bu gibi durumlarda “bütün-parça-bütün” yöntemi uygulanmalıdır.

2.14.a. Tümüyle öğretim yöntemi

Bir şarkıyı, parçalarına ayırmadan öğretme yöntemine “tümüyle öğretim yöntemi” denir.

Şarkı öğretiminde bu yöntem uygulanırken, söz ayrı, müzik ayrı öğretilmeyeceği gibi, şarkının her cümlesi de ayrı ayrı öğretilmez. Tersine şarkı, sözleriyle-ezgisiyle ve bütün olarak öğretilir.

Bu yönleme göre öğretmen, şarkının tümünü bir ya da birkaç kez söyler. Tanındığı, öğrenildiği kanısına varıldıktan sonra, çocukların söylemelerini ister. Çocuklar ya öğretmenin üçüncü ya da dördüncü kez söylemsine katılarak kendi başlarına şarkının tümünü söylemeye çalışırlar. Bu söylemelere çocuklardan kimileri katılmayabilir ya da daha sonra katılabilirler.

Bu yöntem, özellikle kısa (sözleri az, ezgisi yalın ve yinelenmeye dayalı tekerleme, saymaca vb.) şarkıların öğretiminde başarılı sonuç verebilir.

2.14.b. Bütün-Parça-Bütün Yöntemi

Bir şarkıyı, bütünüyle söyledikten sonra, parçalarına ayırarak kavratmaya ve sonra yine bütünüyle söyleyerek öğretmeye “bütün-parça-bütün” yöntemi denir. Bu yöntemle göre ilk aşamada öğretmen, şarkının bütünü bir ya da birkaç kez söyler. İkinci aşamada şarkının bir cümlesini ele alır, söyler ve çocuklara söyler. Gerekirse, söyleme ve söyletme işlemlerini yineler. Bir şarkı cümlesi öğrenildikten sonra, onu izleyen şarkı cümlesi de aynı yöntemle öğretilir. İki şarkı cümlesi ayrı ayrı öğrenildikten sonra öğretmen, bu iki cümleyi birlikte söyler-yineler ve çocuklardan da, ayrı ayrı öğrendikleri bu iki cümleyi, kendisi gibi birleştirerek söylemelerini ister ve yineletir. Öteki şarkı cümleleri de aynı yöntemle öğretilir. En sonunda öğretmen, şarkıyı baştan sona ve kesintisiz olarak söyler, gerekli bulursa yineler, sonrada çocuklardan aynı biçimde şarkıyı baştan sona söylemelerini ister.

2.14.c Yöntemlerle İlgili Öneriler

Bütün-Parça bütün yöntemi her şarkı cümlesinin birkaç kez yinelenmesi nedeni ile çocukların sıkılmalarına ve ilgilerinin dağılmasına neden olabilir. Öğretmen bunu göz önünde tutmalı şarkı öğretimi süresince çocukların ilgi ve isteklerini uyanık tutmak zorundadır.

Şarkı öğretiminde unutulmaması gereken husus şudur: Çocuğa müziği sevdirmek ve müzik eğitimi vermek; çocuğun mutlu olmasına, çocukta olumlu kişilik gelişmesine ve diğer gelişim alanlarının desteklenmesine yardımcı olmaktır (16).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.1.1. Araştırmanın Evreni

Gaziantep il sınırları içindeki M.E. B' ne bağlı anaokuluna devam eden 4 ve 6 yaş grubundaki normal gelişim gösteren, Türkçe konuşan çocuklar, bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

3.1.2. Araştırmanın Örneklemi

Bu araştırmanın örneklem grubunu oluşturmak üzere, Gaziantep sınırları içinde M.E.B.'na bağlı 80. Yıl Anaokuluna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara Denver Gelişimsel Tarama Test'inin dil gelişimi bölümü uygulanmıştır. Buna göre takvim yaşına göre yaş özelliği gösteren çocuklar örneklem grubunu oluşturmuştur. Bu amaçla örneklem grubunu 4 (37–48 ay aralığında olan) yaş grubundan 22 (11 kız –11 erkek), 6 (61 – 72 ay aralığında olan) yaş grubundan 22 (11 kız – 11 erkek) olmak üzere toplam 44 çocuk oluşturmuştur.

Tablo 3.1. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuk Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı.

Yaş Grubu	Cinsiyet	Sayı	%
4 Yaş	Kız	11	25%
	Erkek	11	25%
6 Yaş	Kız	11	25%
	Erkek	11	25%
Toplam		44	100%

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklar arasından dil gelişimine göre yaş özelliği gösteren çocukları belirlemek amacıyla “Denver Gelişimsel Tarama Testi”, çocukların kelime bilgisini

ölçmek amacıyla “Lügatçe ve Dil Testi” 1.Bölüm, çocuklara kazandırılacak sözcükleri seçmek amacıyla “Sözcük Kontrol Listesi” kullanılmıştır

3.2.1. Denver II Gelişimsel Tarama Testi

DGTT II, 0–6 yaş arasındaki çocuklara bulunabilecek gelişimsel sorunları belirlemede sağlık personeline yardımcı olması amacıyla ilk kez 1967 yılında yayınlanmıştır. Birçok ülkede topluma uyarlanarak ve standardize edilerek yeryüzünde 50 milyondan fazla çocuğun taranmasında kullanılmıştır. Türkiye’de 1980 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Nörolojisi Bölümü tarafından standardize edilerek ülke çapında kullanıma ve testör eğitimine sunulmuştur.

Denver II 0–6 yaş arasında olan ve görünürde sağlıklı olan çocuklara uygulanmak üzere düzenlenmiştir. Çocuğun yaşına uygun bir takım becerileri değerlendiren bu test, asemptomatik çocukları gelişimsel problemler açısından taramada, kuşkulu durumları objektif bir ölçütü doğrulamada ve gelişimsel açıdan risk altındaki çocukları izlemede önemlidir.

Çocuğun bir takım işlevlerdeki becerisini yaşlıları ile karşılaştıran Denver II, dört bölümde toplanmış 116 maddeden oluşmaktadır. İlk bölüm insanlarla anlaşmayı, kendi bireysel ihtiyaçlarını karşılamayabilmeyi içeren “Kişisel-Sosyal” gelişim alanıdır. El-göz koordinasyonu, küçük cisimleri kullanabilme, problem çözme gibi becerileri tarayan “İnce Motor” gelişim alanı ikinci bölümü oluşturmaktadır. “Dil olarak belirlenen üçüncü gelişim alanında ise işitme, dili anlama ve kullanma becerileri incelenmektedir. Dördüncü bölümde ise oturma, yürüme, merdiven çıkma, zıplama gibi genel olarak büyük kasların hareketini içeren “Kaba Motor” gelişim alanı bulunmaktadır.

Testin sonunda doldurulan 5 adet “Test Davranışı” maddesi, çocuğun test sırasındaki davranışlarını “tipik, uyumlu ve çevreyle ilgili olma, kaygı düzeyi ve dikkat durumu” açılarından değerlendirilmektedir. “Test Davranışı” maddeleri testörün, çocuğun davranışlarını, yeteneklerini ve nasıl kullandığını değerlendirmesine yardım etmektedir (20).

DGTT II’nin Uygulanışı: Test, sessiz bir ortamda ve ilgi çekici uyaranlar açısından sadeleştirilmiş bir eğitim odasında uygulanmıştır. Test uygulamada kullanılacak materyaller ve yönergeler DGTT II el kitabında belirtilen biçimde,

testör eğitimini tamamlamış ve uygulayıcı sertifikasını almış olan araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulamalar çocukların istekli oldukları koşulda uygulanmış ve yaklaşık 10 dakika sürmüştür.

3.2.2. Lügatçe ve Dil Testi (LDT)

Asıl formu Fransızca olan test Limbosch ve Wolf tarafından geliştirilmiş, daha sonra Türkçeye uyarlanmıştır. Uğurel-Şemin başkanlığında yapılan ön çalışmada Türk kültürüne uymayan objelerin resmi değiştirilmiştir. 4–6 yaş arası çocukların dil yeteneğini ve kelime bilgisini ölçmek amacıyla kullanılır. Çocuğun, kendisine sorulanları ne oranda tam, kesin ve doğru olarak yanıtlayabilme gücüne sahip olduğunu da saptayan testin iki alt testi ve 42 maddesi vardır:

1. Resimlerin isimlendirilmesi
2. Resimleri kullanışlarına göre tanımlama

Test materyalini üzerinde toplam 42 obje resminin bulunduğu 4 karton kâğıt oluşturur. Test bireysel olarak uygulanmakta olup zaman sınırlaması yoktur. Testin birinci kısmında çocuğun kendiliğinden verdiği her doğru cevaba bir puan verilir. Azami puan sayısı 42'dir.

Testin ikinci kısmında, cevabın niteliğine göre itemlerin her birine 0 ile 3 puan verilmekte olup bu kısımda alınan azami puan 30'dur.

Yanlış veya çok belirsiz bir cevaba "0" puan verilir. Ancak bu kriterler ışığında çocukta sözlü yeteneğin ne oranda gelişip gelişmediğini değerlendirebilmek mümkün olacaktır(21).

Bu çalışmada çocukların gösterilen karttaki resmi tam ve doğru olarak isimlendirmeleri ölçülmek istendiğinden LDT'nin 1.Bölümü ön test ve son test olarak kullanılmıştır.

3.2.3. Sözcük Kontrol Listesi

Sözcük Kontrol Listesi, araştırmacı tarafından çocukların günlük yaşantılarında duyabilecekleri ya da karşılaşabilecekleri sözcükler arasından bildikleri ve bilmedikleri sözcükleri belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Araştırma uygulamaları 80. Yıl Anaokulu'nun 6 yaş ve 4 yaş grubu sınıflarındaki öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla sözcüklerin belirlenmesinde eğitim-öğretim faaliyetleri sırasında uygulanan etkinliklerden yararlanılarak, üzerinde nesne ya da varlık resimlerinin yer aldığı 52 adet kart hazırlanmıştır. Öyküler,

şiiirler, bilmeceler, dramatizasyon çalışmaları, oyunlar yoluyla çocukların bilmediği ya da farklı şekilde isimlendirdiği sözcükler dikkate alınarak Sözcük Kontrol Listesi olmuştur. Sözcük Kontrol Listesi bireysel olarak, zaman sınırlaması yapılmadan uygulanmıştır. Çocuklardan bu kartlar üzerindeki resimleri isimlendirmeleri beklenmiştir. Çocukların en az %50'si tarafından isimlendirilemeyen resimlerden araştırma kapsamında öğretilecek olan sözcükler oluşturulmuştur. Belirlenen bu sözcüklerin, araştırma boyunca farklı yöntemlerle öğretilecek olan şarkılar yoluyla öğretimi yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırma deneysel araştırma yönteminde olup, 4 yaş grubu ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretiminde kullanılan yöntemlerin kendi arasındaki etkililiği ve sözcük öğrenimi üzerine etkisi incelenmiştir.

Deneysel araştırma yöntemi, değişkenler arasında gerçek anlamda neden-sonuç ilişkileri kurmaya hizmet eder. Deneysel araştırmalarda, bazı bağımsız değişkenler değiştirilerek ve diğer değişkenler kontrol edilerek, bağımlı değişkenlerde gerçekleşen değişim belirlenir. Bu amaçla oluşturulan araştırma evreninden alınan örneklemelerden yansız atama yoluyla iki ya da daha fazla araştırma grubu oluşturulur. Bu gruplardan her birine farklı bir deneysel uygulama yapılır. Deneysel uygulamaların bitiminde, tüm gruplar istatistiksel teknikler kullanılarak bağımsız değişkenler açısından karşılaştırılır. Gruplar arasında farklılıklar bulunması durumunda, bağımsız değişkenin bağımlı değişkenleri etkilediği yorumuna ulaşılır (22).

Bu araştırmaya, 23.10.2006 tarihinde 80. Yıl Anaokuluna devam eden tüm öğrencilere Denver Gelişimsel Tarama Testinin, Dil Gelişimi bölümü uygulanarak yaş özelliği gösteren öğrenciler arasından araştırma örneklemi oluşturacak öğrenciler belirlenerek başlanmıştır. 4 yaş grubundan 11 kız öğrenci ve 11 erkek öğrenci, 6 yaş grubundan da 11 kız öğrenci ve 11 erkek öğrenci alınarak araştırmanın örneklem grubu oluşturulmuştur. Şarkı öğretim sürecinden önce öğrencilerin kelime bilgisini ölçmek amacıyla “Lügatçe ve Dil Testi” (1.Bölüm) ve bildikleri sözcükler ile bilmedikleri (şarkılarda yer alacak) sözcükleri belirlemek

amacıyla da “Sözcük Kontrol Listesi” her öğrenciye bireysel olarak araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Ön test veri toplama süreci 7 gün sürmüştür. Yöntemlerin etkililiğini ölçmek üzere, şarkı öğretim süreci boyunca her bir şarkı için çocukların şarkıyı tam ve doğru olarak söylemelerine bakılmıştır. Son test verileri ise şarkı öğretim süreci sonunda “Lügatçe ve Dil Testi” (1.Bölüm) tekrar her öğrenciye bireysel olarak araştırmacı tarafından uygulanarak elde edilmiştir.

3.3.a. Şarkıların oluşturulması

Bu aşamada şarkılarda yer alacak sözcükler, Sözcük Kontrol Listesinden çocukların en az % 50’si tarafından bilinmeyen 33 sözcük belirlenmiştir. Çocuklar tarafından bilinmeyen sözcükler belirlendikten sonra, 01.11.2006 tarihinden itibaren sözlü çocuk şarkıları oluşturulmaya başlanmış olup 12 gün sürmüştür. Şarkıların söz ve müzikleri, müzik öğretmeni ¹ ile işbirliği yapılarak hazırlanmıştır. Şarkılarda hangi sözcüğün hangi şarkıda yer alacağı şarkının oluşturulması sırasında ortaya çıkmıştır. Sözcükler arasında ki anlamsal uyum, konu bütünlüğü, söz müzik uyumu gözetilerek öğretilecek sözcükler de seçilmiştir. Böylece bilinmeyen sözcüklerden 27’si rasgele şarkılara yerleştirilmiştir. Bu şekilde 16 adet şarkı araştırma kapsamında kullanılmak üzere tamamlanmıştır. Şarkılarda;

—Ritim; basit ölçüleri olan 2/4, 3/4 ve 4/4’ lük ölçü kalıpları kullanılmıştır.

—Ezgi yapısı; 4–6 yaş çocuklarının ses sahasına uygun olan aralıklarda akıcı, kulakta kalıcı ve dikkat çekecek şekilde ezgiler hazırlanmıştır.

—Makam(tonalite) ; şarkılar do ve re sesi baz alınarak majör ve minör tonlarda hazırlanmıştır.

—Ses aralıkları; en fazla 5 ses aralığı kullanılmıştır.

— Söz yapısı; çocukların bilmediği basit sözcüklerden yola çıkılarak 8, 10, 12’li hece ölçüleri kullanılarak etkileyici, akılda kalıcı, öğretici ve eğlendirici şekilde yazılmıştır.

— Müzikal ve anlamsal bütünlüğü yönünden Gaziantep Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölüm Başkanlığı tarafından incelenerek uygunluğu onaylanmıştır. Oluşum sırasında;

— Şarkıların sözlerinin basit, sade ve anlaşılır olmasına,

— Şarkıların çocukların bildikleri ve anlamaya başladıkları olay ve konulardan oluşmasına,

- Şarkıların eğlendirici nitelikte olmasına,
- Kelimelerin ve seslerin vurgularında zorlanma olmamasına,
- Ses ve hece tekrarlarının olmasına,
- Kısa olmasına,
- Çocukların yaş özelliklerine dikkat edilerek yapılmıştır (31).

3.3.b. Şarkı Öğretimi

Tablo 3,2’de uygulama aşamasına ait yöntemler, şarkılar, öğretilen sözcükler ve uygulama tarihleri yer almaktadır. Şarkı öğretim süreci, 13.10.2006 tarihinde başlamış olup 2 ay (59 gün) sürmüştür. Şarkı öğretimi sınıf ortamında (4 yaş ve 6 yaş için ayrı sınıf ortamında), çocuklar araştırmacı ile aynı hızda göz kontağı kurabilecekleri şekilde oturtularak yapılmıştır. Şarkı öğretim aşamasında 4 ayrı yöntemle 4’er şarkı olmak üzere toplam 16 şarkı öğretilmiştir. Her bir şarkı için iki gün ayrılmıştır. Birinci gün şarkı öğretimine, ikinci gün şarkının tekrar edilmesi ve değerlendirilmesine ayrılmıştır. Değerlendirme bölümünde öğrencilerin bireysel olarak şarkıyı baştan sona kadar tam ve doğru olarak söylemeleri değerlendirilmiştir. Her bir şarkı öğretim etkinliği 30 dakika sürmüştür. 30 dakikada şarkının tekrarı ve değerlendirilmesine ayrılmıştır. Bir yöntemden diğerine geçişte 4 gün ara verilmiştir. Bu arada öğrenilen şarkılar birer gün tekrar edilmiştir.

Tablo 3.2. Şarkı Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerle Kazandırılmak İstenen Sözcükler ve Tarihleri

Uygulama Tarihi	Yöntemler	Öğretilen Şarkılar	Kazandırılmak İstenen Sözcükler
13–14 Kasım 15–16 Kasım 17–20 Kasım 21–22 Kasım	I. Yöntem: Klasik yöntem. Öğretmen Kendiside Söyleyerek Şarkı Öğretir.	1.Rüzgar 2.Bahçıvan 3.Lokomotif 4.Çiçek dikelim	1.Uçurtma 2.Hortum, tırmık 3.Lokomotif, duman 4.Kürek, saksı, sepet, kova
27–28 Kasım 29–30 Kasım 01–04 Aralık 05–06 Aralık	II. Yöntem: Öğretmen Kukla Eşliğinde Şarkıyı Öğretir.	1.Ördek 2.Doğa 3.Terzi 4.Ambülâns	1.Gaga, göl 2.Çam Ağacı, dal 3.Makara, raf 4.Ambülâns
11–12 Aralık 13–14 Aralık 15–18 Aralık 19–20 Aralık	III. Yöntem: Öğretmen Şarkıyı Teypten Dinleterek Öğretir.	1.Kurbağa 2.Dondurmacı 3.Arı 4.Mantar	1.Kurbağa 2.Külâh 3.Petek 4.Mantar
25–26 Aralık 27–28 Aralık 29 Aralık–08 Ocak 09–10 Ocak	IV. Yöntem: Öğretmen Şarkıyı Resim, Hikâye ve Hareketlerle Destekleyerek Öğretir.	1.Otobüs 2.Beslenme 3.Örümcek 4.Kelebek	1.Otobüs, korna 2.Fincan 3.Örümcek, ağ, bacak 4.Kelebek

3.3.c. Uygulamalar

Şarkı öğretim aşamasında 4 ayrı yöntemle şarkı öğretimi yapılmıştır. Bu yöntemler ve uygulamalar aşağıdaki gibidir.

I. Klasik Yöntem: Öğretmen ilk olarak şarkıyı baştan sona kadar söylemiştir. Sonra da bölüm bölüm öğrencilerle beraber tekrarlayarak öğretmiştir. Her şarkı 8 kez tekrar edilmiştir. Aralarda öğrencilerin dikkatini toparlamak için öğrencilerle sohbet edilmiş, öğrencilerden bildikleri başka şarkılar söylemeleri istenmiştir.

1. Uygulama

Şarkının Adı: Rüzgâr

Yöntem: Klasik Yöntem

Kazandırılacak Sözcükler: Uçurtma

Materyaller: Uçurtma resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Uçurtma resmini tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “rüzgar” şarkısını baştan sona kadar kendi sesiyle bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “uçurtma” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

2.Uygulama

Şarkının Adı: Bahçevan

Yöntem: Klasik Yöntem

Kazandırılacak Sözcükler: Hortum, Tırmık

Materyaller: Hortum ve tırmık resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Hortum ve tırmık resimleri tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “bahçevan” şarkısını baştan sona kadar kendi sesiyle bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “hortum ve tırmık” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı

hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

3. Uygulama

Şarkının Adı: Lokomotif

Yöntem: Klasik Yöntem

Kazandırılacak Sözcükler: Lokomotif, duman

Materyaller: Lokomotif ve duman resimleri

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Lokomotif ve duman resimlerini tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “lokomotif ” şarkısını baştan sona kadar kendi sesiyle bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “lokomotif ve duman” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

4. Uygulama

Şarkının Adı: Çiçek Dikelim

Yöntem: Klasik Yöntem

Kazandırılacak Sözcükler: Kürek, saksı, sepet, kova

Materyaller: Kürek, saksı, sepet, kova resimleri

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Kürek, saksı, sepet, kova resmini tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “Çiçek Dikelim” şarkısını baştan sona kadar kendi sesiyle bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “kürek, saksı, sepet, kova” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

II. Kukla Yöntemi: Öğretmen kukla yardımıyla şarkıyı önce bölüm bölüm, sonra öğrencilerle tamamını söyleyerek öğretmiştir. Her şarkı 8 kez tekrar edilmiştir. Aralarda öğrencilerin dikkatini toparlamak için öğrencilerle sohbet edilmiş, öğrencilerden bildikleri başka şarkılar söylemeleri istenmiştir.

5. Uygulama

Şarkının Adı: Ördek

Yöntem: Kukla ile Öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Gaga, göl

Materyaller: Gaga ve göl resimleri

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Gaga ve göl resimleri tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Öğretmen elindeki kukla ile çocukları selamlar. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen kukla eşliğinde “Ördek” şarkısını baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “gaga, göl” sözcüğü geçtiğinde öğretmen kukla ile resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı

tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

6. Uygulama

Şarkının Adı: Doğa

Yöntem: Kukla ile Öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Çam ağacı, dal

Materyaller: Çam ağacı ve dal

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Çam ağacı ve dal resimleri tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Öğretmen elindeki kukla ile çocukları selamlar. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen kukla eşliğinde “Doğa” şarkısını baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “çam ağacı ve dal” sözcüğü geçtiğinde öğretmen kukla ile resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

7. Uygulama

Şarkının Adı: Terzi

Yöntem: Kukla ile Öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Makara ve raf

Materyaller: Makara ve raf resimleri

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Makara ve raf resimleri tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Öğretmen elindeki kukla ile çocukları selamlar. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen kukla eşliğinde “Terzi” şarkısını baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “makara ve raf” sözcüğü geçtiğinde öğretmen kukla ile resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

8. Uygulama

Şarkının Adı: Ambulans

Yöntem: Kukla ile Öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Ambulans

Materyaller: Ambulans resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Ambulans resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Öğretmen elindeki kukla ile çocukları selamlar. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen kukla eşliğinde “Ambulans” şarkısını baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Şarkıda “ambulans” sözcüğü geçtiğinde öğretmen kukla ile resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak öğrencilerle birlikte her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı hep beraber 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

III. Teyp Yöntemi: Şarkı teypten dinletilerek öğretilir. Öğretmen şarkıyı önce teypten bölüm bölüm dinleterek söyletmiştir. Sonra da tamamını dinleterek söyletmiştir. Her şarkı 8 kez tekrar edilmiştir. Aralarda öğrencilerin dikkatini toparlamak için öğrencilerle sohbet edilmiş, öğrencilerden bildikleri başka şarkılar söylemeleri istenmiştir.

9. Uygulama

Şarkının Adı: Kurbağa

Yöntem: Teyp ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Kurbağa

Materyaller: Kurbağa resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Kurbağa resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen teypten “Kurbağa” şarkısını müzik eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez dinletir. Şarkıda “kurbağa” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak teyp ile her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı teypten dinletilen müzik eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

10. Uygulama

Şarkının Adı: Dondurmacı

Yöntem: Teyp ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Külâh

Materyaller: Külâh resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Külâh resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen teypten “Dondurmacı” şarkısını müzik eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez dinletir. Şarkıda “külâh” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak teyp ile her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı teypten dinletilen müzik eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

11. Uygulama

Şarkının Adı: Arı

Yöntem: Teyp ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Petek

Materyaller: Petek resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Petek resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen teypten “Arı” şarkısını müzik eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez dinletir. Şarkıda “Külâh” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak teyp ile her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı teypten dinletilen müzik eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

12. Uygulama

Şarkının Adı: Mantar

Yöntem: Teyp ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Mantar

Materyaller: Mantar resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Mantar resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen teypten “Mantar” şarkısını müzik eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez dinletir. Şarkıda “mantar” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Şarkı daha sonra bölümlere ayrılarak teyp ile her bölüm ayrı ayrı tekrarlanarak öğretilir. Daha sonra da şarkının tamamı teypten dinletilen müzik eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

IV. Görsel-İşitsel Yöntem: Şarkılar görsel ve işitsel olarak zenginleştirilerek öğretilir (hikaye, hareket, müzik eşliği). Şarkı öğretimi sırasında şarkıyla ilgili hikaye anlatılmıştır. Şarkı söylenirken aynı zamanda müzik ve taklit hareketleri gösterilmiştir. Bu şekilde her şarkı 8 kez tekrar edilmiştir.

13. Uygulama

Şarkının Adı: Otobüs

Yöntem: Hikâye, hareket ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Otobüs, korna

Materyaller: Otobüs ve korna resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Otobüs ve korna resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “Otobüs” şarkısını müzik ve hareketler eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Sonra da hikaye anlatmaya başlar. Hikaye bölüm bölüm anlatılırken şarkıda bölüm aralarında(her bölüm arasında şarkının bir bölümü) söylenerek öğrencilerle birlikte tekrarlanır. Şarkıda “otobüs ve korna” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Daha sonra da şarkının tamamı müzik ve hareketler eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

14. Uygulama

Şarkının Adı: Beslenme

Yöntem: Hikaye, hareket ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Fincan

Materyaller: Fincan resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Fincan resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “Beslenme” şarkısını müzik ve hareketler eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Sonra da hikâye anlatmaya başlar. Hikâye bölüm bölüm anlatılırken şarkıda bölüm aralarında(her bölüm arasında şarkının bir bölümü) söylenerek öğrencilerle birlikte tekrarlanır. Şarkıda “fincan” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Daha sonra da şarkının tamamı müzik ve hareketler eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

15. Uygulama

Şarkının Adı: Örümcek

Yöntem: Hikaye, hareket ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Örümcek, ağ, bacak

Materyaller: Örümcek, ağ ve bacak resimleri

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Örümcek, ağ, bacak resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “Örümcek” şarkısını müzik ve hareketler eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Sonra da hikaye anlatmaya başlar. Hikaye bölüm bölüm anlatılırken şarkıda bölüm aralarında (her bölüm arasında şarkının bir bölümü) söylenerek öğrencilerle birlikte tekrarlanır. Şarkıda “örümcek, ağ, bacak” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Daha sonra da şarkının tamamı müzik ve hareketler eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

16. Uygulama

Şarkının Adı: Kelebek

Yöntem: Hikaye, hareket ve müzik eşliği ile öğretim

Kazandırılacak Sözcükler: Kelebek

Materyaller: Kelebek resmi

Süre: 30 dakika

Öğretmen öğrencileri göz kontağı kurabileceği şekilde oturtur. Kelebek resmi tüm öğrencilerin rahatça görebilecekleri bir yere yapıştırılır. Şarkının öğretimi

bütün-parça-bütün şeklinde bir yol izlenerek yapılır (16). Yani öğretmen “Kelebek” şarkısını müzik ve hareketler eşliğinde baştan sona kadar bir ya da birkaç kez söyler. Sonra da hikaye anlatmaya başlar. Hikaye bölüm bölüm anlatılırken şarkıda bölüm aralarında(her bölüm arasında şarkının bir bölümü) söylenerek öğrencilerle birlikte tekrarlanır. Şarkıda “kelebek” sözcüğü geçtiğinde öğretmen resmi göstererek öğrencilerin dikkatini çeker. Daha sonra da şarkının tamamı müzik ve hareketler eşliğinde 8 kez tekrarlanarak şarkı öğretimi tamamlanır. Şarkı bir sonraki gün de aynı şekilde 5 kez tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerden bireysel olarak şarkıyı söylemeleri istenir. Baştan sona kadar tam ve doğru olarak söyleyen öğrenciler “söyledi”, söyleyemeyen öğrenciler “söyleyemedi” şeklinde değerlendirilir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, Tek Etken Üzerinde Tekrarlamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi, Friedman testi, Conover Testi, Mann-Whitney U Testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.1, 4.3 ve 4.8’de elde edilen veriler Tek Etken Üzerinde Tekrarlamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.2 ve 4.9’da araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerle sözcük öğrenim düzeylerinin ortalama dağılımı incelenmiştir.

Tablo 4.4’de elde edilen veriler Friedman test ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.5’de elde edilen veriler Conover Test ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.6 ve 4.7 ‘da elde veriler Mann-Whitney U Testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

4.BULGULAR

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumuna giden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin ve sözcük öğretiminin etkililiğini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonunda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yapılarak elde edilen bulgular Tablo 4.1–4.9 arasında verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Sözcük Öğrenim Düzeyleri Arasındaki Farkın Dağılımı Tablo 4.1’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerle Sözcük Öğrenim Düzeylerinin Ortalama Dağılımı Tablo 4.2’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerle, Sözcük Öğrenimi de Yaş ve Cinsiyete Açısından Farkın Dağılımı Tablo 4.3’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Dağılımı Tablo 4.4’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Şarkı Öğrenim Durumuna Göre İkili Karşılaştırma Dağılımı Tablo 4.5’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Yaşa Göre Dağılımı Tablo 4.6’da verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Cinsiyete Göre Dağılımı Tablo 4.7’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 Ve 6 Yaş Grubu Çocukların “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm Ön Ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Dağılımı Tablo 4.8’de verilmiştir.

Araştırmaya Alınan 4 Ve 6 Yaş Grubu Çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm Uygulanarak Elde Edilen Ön Ve Son Test Puanları Arasındaki Ortalama Dağılımı Tablo 4.9’de verilmiştir.

Tablo 4.1’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin, sözcük öğrenimine etkisine Tek Etken Üzerinde Tekrarlamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi ile bakılmıştır. Buna göre yöntemler arasında sözcük öğrenimi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($F=34,95$; $p \leq 0,05$) görülmüştür. Yöntemler ikili varyasyonlar şeklinde incelendiğinde hangi yöntemler arasında sözcük öğrenimi açısından fark olduğu görülmektedir. Buna göre sözcük öğrenimi açısından klasik yöntem ile kukla, teyp, görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntemler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Kukla yöntemi ile teyp yöntemi ($F=15,65$; $p \leq 0,05$) ve görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem ile teyp yöntemi ($F=15,09$; $p \leq 0,05$) arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Tablo 4.1. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Sözcük Öğrenim Düzeyleri Arasındaki Farkın Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	K.Tp.	Std.Sp.	K.Ort.	F	p
YÖNTEMLER	201,19	3	67,066	34.95 *	0,00
KLASİK_KUKLA	156,57	1	156,56	26,89*	0,00
KLASİK_TEYP	372,36	1	97,52	97,52*	0,00
KLASİK_GÖR-İŞ	200,82	1	44,81	44,63*	0,00
KUKLA _ TEYP	46,02	1	46,02	15,65 *	0,00
TEYP _ GÖR-İŞ	26,27	1	26,27	15,09*	0,00
HATA	230,273	120	1,92		

Tablo 4.2’de ise araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin, sözcük öğrenimine yönelik ortalama değerleri incelenmiştir. Buna göre, her iki yaş grubunda da klasik yöntem ile kukla, teyp ve görsel-ışitsel olarak zenginleştirilmiş yönteme göre daha fazla sözcük öğrenildiği görülmüştür. Yine teyp yöntemine göre kukla ve görsel- ışitsel yöntem ile daha fazla sözcük öğrenildiği gözlenmiştir.

Tablo 4.2. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerle Sözcük Öğrenim Düzeylerinin Ortalama Dağılımı

YAŞ	CINSİYET	YÖNTEMLER	N	Ort.	Std.Sp.
4 yaş	Erkek	KLASİK	11	5,18*	2,68
		KUKLA	11	3,64	0,92
		TEYP	11	2	1,48
		GÖRSEL-İŞİTSEL	11	3,36	1,91
	Kız	KLASİK	11	5,6*	2,42
		KUKLA	11	3,27	1,9
		TEYP	11	2,91	1,3
		GÖRSEL-İŞİTSEL	11	3,36	1,63
6 yaş	Erkek	KLASİK	11	5,91*	2,55
		KUKLA	11	3,82	1,54
		TEYP	11	2,64	0,92
		GÖRSEL-İŞİTSEL	11	3,09	1,04
	Kız	KLASİK	11	5,36*	1,8
		KUKLA	11	3,82	1,4
		TEYP	11	2,91	1,14
		GÖRSEL-İŞİTSEL	11	3,73	1,42

Tablo 4.3’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin, sözcük öğreniminde yaş ve cinsiyet ağıısından farkına Tek Etken Üzerinde Tekrarlamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi ile bakılmıştır. Yöntemler arasındaki sözcük öğrenim düzeyleri yaş ve cinsiyet ağıısından karşılaştırıldığında ise istatistiksel olarak farkın anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.3. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerle, Sözcük Öğreniminde Yaş ve Cinsiyete Açısından Farkın Dağılımı

Varyasyon Kaynağı	K.Tp.	Std.Sp.	K.Ort.	F	p
YÖNTEMLER * YAŞ	0,65	3	0,22	0,11	0,95
KLASİK_KUKLA	0,21	1	0,2	0,04	0,85
KLASİK_TEYP	0,09	1	0,09	0,02	0,87
KLASİK_GÖR-İŞ	0,36	1	0,36	0,08	0,77
KUKLA _ TEYP	0,02	1	0,02	0,01	0,93
TEYP _ GÖR-İŞ	0,81	1	0,82	0,47	0,49
YÖNTEMLER * CINSİYET	4,06	3	1,35	0,71	0,55
KLASİK_KUKLA	0,21	1	0,21	0,04	0,85
KLASİK_TEYP	4,46	1	4,46	1,17	0,29
KLASİK_GÖR-İŞ	1,46	1	1,46	0,32	0,57
KUKLA _ TEYP	6,57	1	6,57	2,23	0,14
TEYP _ GÖR-İŞ	0,82	1	0,82	0,47	0,5
YÖNTEMLER * YAŞ * CINSİYET	5,06	3	1,7	0,88	0,45
KLASİK_KUKLA	5,11	1	5,11	0,88	0,35
KLASİK_TEYP	0,36	1	0,36	0,1	0,75
KLASİK_GÖR-İŞ	7,36	1	7,36	1,64	20
KUKLA _ TEYP	2,75	1	2,75	0,94	0,33
TEYP _ GÖR-İŞ	4,45	1	4,46	2,56	0,11
HATA	230,27	120	1,92		

Tablo 4.4’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler arasındaki farka Friedman testi ile bakılmıştır (yöntemler arasındaki fark hesaplanırken çocuklar tarafından her bir yöntem ile öğrenilen şarkı sayısı veri değeri olarak alınmıştır). Buna göre 4 yaş ($p \leq 0,05$) ve 6yaş ($p \leq 0,05$) yaş grubunda yöntemler arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, ortalama değerlerine bakıldığında ise 4 yaş grubunda görsel-işitsel yöntem ile diğer yöntemlere göre daha fazla sayıda şarkı öğretildiği, 6 yaş grubunda ise klasik ve görsel-işitsel yöntemlerle diğerlerine göre daha fazla sayıda şarkı öğretildiği görülmektedir.

Tablo 4.4. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Dağılımı

YAŞ	YÖNTEMLER	Şarkı Sayısı	N	Ort.	Ortc.	Std.Sp.	Min	Max	χ^2	p
4	Klasik Yön.	4	22	1	0	1,27	0	4	43.17*	0,00
	Kukla Yön.	4	22	0,4	0	0,66	0	2		
	Teyp Yön.	4	22	0,45	0	0,74	0	3		
	Görsel-İşitsel Yön.	4	22	2,09	2	1,57	0	4		
6	Klasik Yön.	4	22	1,82	2	1,5	0	4	36.74*	0,00
	Kukla Yön.	4	22	1	0	1,27	0	4		
	Teyp Yön.	4	22	1,36	1	1,4	0	4		
	Görsel-İşitsel Yön.	4	22	2,9	3,5	1,33	0	4		

Tablo 4.5’de 4ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler arasındaki farka Conover Test (Friedmen Test ve sonrasında ikili karşılaştırma için kullanılan Conover’da sıra numaraları karşılaştırmada kullanılmıştır.) ile ikili karşılaştırmalar yapılarak bakılmıştır. Buna göre 4 yaş grubunda görsel-işitsel yöntem ile klasik, kukla ve teyp yöntemleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p \leq 0,05$). Klasik yöntem ile kukla, teyp ve kukla ile teyp yöntemleri arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > 0,05$). 6 yaş grubunda ise klasik yöntem ile kukla yöntemi arasında ve görsel-işitsel yöntem ile klasik, kukla, teyp yöntemleri arasındaki farkın anlamlı oluşu sonucuna varılmıştır ($p \leq 0,05$). Klasik yöntem ile teyp yöntemi ve kukla yöntemi ile teyp yöntemleri arasındaki farkın ise anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Tablo 4.5. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Şarkı Öğrenim Durumuna Göre İkili Karşılaştırma Dağılımı

YÖNTEMLER	4 yaş			6 yaş		
	Ri-Rj		p	Ri-Rj		p
KLASİK_KUKLA	13	<19,3	>0,05	18	>15,2	<0,05 *
KLASİK_TEYP	12	<19,3	>0,05	10	<15,2	>0,05
KLASİK_GÖR-İŞ	24	>19,3	<0,05 *	25	>15,2	<0,05 *
KUKLA_TEYP	1	<19,3	>0,05	8	<15,2	>0,05
KUKLA_GÖR_İŞ	37	>19,3	<0,05 *	43	>15,2	<0,05*
TEYP_GÖR-İŞ	36	>19,3	<0,05*	35	>15,2	<0,05 *

Tablo 4.6’da araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler, yaşa göre Mann-Whitney U Testi kullanılarak değerlendirildiğinde teyp yöntemi ile şarkı öğretiminde yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşu görülmüştür ($p \leq 0,05$). Ortalama ve ortanca değerleri incelendiğinde ise her iki yaş grubunda da görsel-işitsel yöntem ile daha fazla sayıda şarkı öğrenildiği gözlenmiştir.

Tablo 4.6. Araştırmaya Alınan Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Yaşa Göre Dağılımı

	KLASİK YÖN.		KUKLA YÖN.		TEYP YÖN.		GÖR-İŞ YÖN.	
	YAŞ		YAŞ		YAŞ		YAŞ	
	4 yaş	6 yaş	4 yaş	6 yaş	4 yaş	6 yaş	4 yaş	6 yaş
N	22	22	22	22	22	22	22	22
Ort.	1	1,82	0,41	1	0,45	1,36	2,09	2,95
Ortc.	0	2	0	0	0	1	2	3,5
Std.Sp.	1,27	1,50	0,67	1,27	0,74	1,4	1,57	1,33
Min.	0	0	0	0	0	0	0	0
Max	4	4	2	4	3	4	4	4
U	164		188		151		165,5	
p	0,06		0,15		0,02 *		0,06	

Tablo 4.7’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretme de kullanılan yöntemler, cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi ile bağımsız iki grubun karşılaştırılması yapılarak değerlendirildiğinde 4 yaş grubunda klasik yöntem ve görsel-işitsel yöntemde cinsiyetler arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($p \leq 0,05$). Ortalama ve ortanca değerleri incelendiğinde ise kızların erkeklere göre daha fazla sayıda şarkı öğrendiği gözlenmiştir. 6 yaş grubunda ise cinsiyet yönünden anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.7. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocuklara Sözlü Çocuk Şarkısı Öğretmede Kullanılan Yöntemler Arasındaki Farkın Cinsiyete Göre Dağılımı

YAŞ		KLASİK YÖN.		KUKLA YÖN.		TEYP YÖN.		GÖR-İŞ YÖN.	
		CINSİYET		CINSİYET		CINSİYET		CINSİYET	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız
4 yaş	N	11	11	11	11	11	11	11	11
	Ort.	0,18	1,82	0,18	0,64	0,18	0,73	1,27	2,91
	Ortc.	0	2	0	0	0	1	1	3
	Std.Sp.	0,4	1,33	0,4	0,81	0,4	0,9	1,42	1,3
	Min.	0	0	0	0	0	0	0	1
	Max	1	4	1	2	1	3	4	4
	U	19,5		42		37,5		23,5	
	p	0,005*		0,243		0,133		0,013*	
6 yaş	N	11	11	11	11	11	11	11	11
	Ort.	1,73	1,91	1,27	0,73	1,45	1,27	2,91	3
	Ortc.	2	2	0	0	1	1	4	3
	Std.Sp.	1,42	1,64	1,56	0,9	1,44	1,42	1,44	1,26
	Min.	0	0	0	0	0	0	0	0
	Max	4	4	4	2	4	4	4	4
	U	56,5		51		56,5		60	
	p	0,8		0,56		0,8		1	

Tablo 4.8’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm uygulanarak elde edilen ön ve son test puanları (Birinci bölümde yer alan 42 resimden tam ve doğru olarak ifade ettikleri her resim için 1 puan, ifade edemedikleri resim için 0 puan verilerek ön ve son testten aldıkları toplam puanlar veri değeri olarak kullanılmıştır.) arasındaki farka Tek Etken Üzerinde Tekrarlamamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi ile bakılmıştır. Buna göre ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($F=266,97$; $p \leq 0,05$). Ancak bu farklılığın yaşa ve cinsiyete göre değişiklik göstermediği görülmüştür ($F=0,19$; $p > 0,05$).

Tablo 4.8. Araştırmaya Alınan 4 ve 6 Yaş Grubu Çocukların “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm Ön ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Dağılımı

Varyasyon kaynağı	K.Tp.	Std.Sp.	K.Ort.	F	p
Ön-Son Test	1623,68	1	1623,68	266,97	0,00*
Ön-Son Test YAŞ	22	1	22	3,62	0,06
Ön-Son Test CİNSİYET	8,91	1	8,91	1,47	0,23
Ön-Son Test YAŞ-CİNSİYET	1,14	1	1,14	0,19	0,67
Hata	243,27	40	6,08		

Tablo 4.9’da araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm uygulanarak elde edilen ön ve son test puanlarına ait ortalama değerleri görülmektedir. Buna göre her iki yaş grubunda ve cinsiyette ön test değerlerine göre son test değerlerinde artış olduğu görülmektedir. Uygulamalar öncesindeki sözcük bilgisi ile sonrasındaki sözcük bilgisi arasında önemli ölçüde artış olduğu gözlenmiştir.

Tablo 4.9. Araştırmaya Alınan 4 Ve 6 Yaş Grubu Çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm Uygulanarak Elde Edilen Ön Ve Son Ortalama Dağılımı

YAŞ	CINSİYET		N	Ort.	Std. Sp.
4 Yaş	Erkek	Ön Test	11	14,73	3,17
		Son Test	11	21,91	4,99
	Kız	Ön Test	11	14,18	3,71
		Son Test	11	22,18	6,06
6 Yaş	Erkek	Ön Test	11	19,18	3,25
		Son Test	11	27,91	3,42
	Kız	Ön Test	11	18,09	3,11
		Son Test	11	28,55	4,8

5.TARTIŞMA

Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkıları öğretmede kullanılan yöntemlerin etkililiği ve sözcük öğrenimine etkisi incelenmektedir. Araştırma ön test, 4 ayrı yöntemle şarkı öğretim süreci, son test düzeninde yürütülmüştür.

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkıları öğretmede kullanılan yöntemlerin etkililiği ve sözcük öğrenimine etkisinin olup olmadığı Tablo 4.1-4.9’de incelenmektedir.

Tablo 4.1’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin, sözcük öğrenimi açısından etkililiğine Tek Etken Üzerinde Tekrarlamanın Olduğu Üç Yönlü Varyans Analizi ile bakılmıştır. Buna göre yöntemler arasında sözcük öğrenimi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Yöntemler ikili varyasyonlar şeklinde incelendiğinde klasik yöntem ile kukla, teyp, görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntemler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Kukla yöntemi ile teyp yöntemi ($F=15,65$; $p \leq 0,05$) ve görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem ile teyp yöntemi ($F=15,09$; $p \leq 0,05$) arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. **Tablo 4.1’**de ortaya çıkan istatistiksel olarak anlamlı farklar göz önünde bulundurularak **Tablo 4.2** incelendiğinde her iki yaş grubunda da klasik yöntem ile kukla, teyp ve görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntemlere göre daha fazla sözcük öğrenildiği görülmüştür. Yine kukla yöntemi ve görsel işitsel yöntem ile teyp yöntemine göre daha fazla sözcük öğrenildiği gözlenmiştir.

Çocukların, şarkı öğretimi öncesinde “Sözcük Kontrol Listesi” de yer alan uçurtma, hortum, tırmık, lokomotif, duman, kürek, saksı, sepet, kova, gaga, göl, çam ağacı, dal, makara, raf, ambulans, kurbağa, külah, petek, mantar, otobüs, korna, fincan, örümcek, ağ, bacak, kelebek sözcüklerine ortak olarak bilmedikleri bulunmuştur. Bu sözcükler 4 ayrı yöntem ile öğretilmiştir.

Tablo 4.1 ve **Tablo 4.2**'de yer alan bulgulara göre şarkı öğretmede kullanılan yöntemler yoluyla sözcük öğrenim düzeyleri arasında fark olduğu görülmüştür. Araştırmaya alınan çocukların kelime öğrenim düzeyleri açısından, yöntemler ikili olarak karşılaştırıldığında Klasik yöntem ile diğer yöntemler arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Yine Teyp yöntemi ile diğer yöntemler arasında da anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Yöntemler yoluyla öğrenilen sözcükler incelendiğinde Klasik yöntem ile daha fazla sayıda sözcük öğrenildiği görülmüştür. Klasik yöntemde herhangi bir uyaran kullanılmayışı, çocukların dikkatlerini şarkıya ve şarkı sözlerine çekmede daha etkili olduğu savunulabilir. Teyp yönteminin ise şarkı yoluyla sözcük öğreniminde başarılı bir yol olmadığı savunulabilir.

Etkinlikler sırasında şarkılar yoluyla sözcük öğretiminde, eğitimcinin kendi sesi ile çocuklarla beraber şarkıyı söyleyerek öğretmesinin daha etkili olduğu ortaya konmuştur. Bu bulgu aşağıdaki araştırmalarla da desteklenmiştir.

Peery ve Draper'ın derlemelerine göre, Papousek (1981) müzik ve dil arasında gerçekten bir ilişki olduğunu savunmaktadır. Kokas (1969), Kodaly'nin müzik programlarıyla çalışması sonucunda, çocukların dil gelişimlerinde ilerleme kaydedilebileceğini kaydetmiştir. Jalongo ve Bromley (1984) şarkıların anlamada ve kavramada artı bir boyut kazandırdığını, öğrenme etkinliklerini daha zevkli bir hale getirdiğini savunmaktadırlar. Benzer bir şekilde, Kuhmerker (1969) şarkılarda, ritim ve kelime kalıplarının birleşmesiyle, çocukların kelime öğrenmelerinin daha kolay gerçekleştiğini savunmaktadır (26).

Çocukların, sözlü şarkıları öğrenmelerinde iki önemli sonuç ortaya çıkmaktadır: birincisi, dinleme ve işitme yeteneklerinin gelişimi; ikincisi de şarkılarda geçen kelimeleri öğrenmeleridir (27). Yeni sözcüklerin öğretiminde çocuk şarkılarına yer verilmesinin etkili bir yol olduğu savunulabilir.

Simon'un belirttiğine göre şarkı söyleme gelişiminin önce kelimelerle, sonra ritim kavramı ve en son yükseklik ve alçaklık kavramlarıyla birleştiğini öne sürmektedir (28).

Destekleyici olarak uygulanan müzik eğitim programlarının çocukların alıcı dil gelişimine olumlu etkileri olduğu bulunmuştur (19).

Anaokuluna devam eden 54–77 aylık çocuklara seslerle ilgili becerilerin kazandırılmasında müzik uygulamaları etkili olmaktadır (29).

Algısal becerilerin geliştirilmesine ve dil kullanımına yönelik hazırlanan etkinliklerde, çocuklara görme, işitme, dokunma duyularını kullanarak ve bizzat deneyerek öğrenmelerini sağlayacak bir ortam yaratılması; çocukların alıcı dil gelişim düzeyinde, buna bağlı olarak sözcük dağarcığında ve dil gelişimlerinde önemli bir ilerlemeye neden olmuştur (30).

Tablo 4.3'de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin, sözcük öğrenim düzeyleri yönünden yaş ve cinsiyet açısından karşılaştırıldığında ise istatistiksel olarak farkın anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır ($p>0,05$). 4 ayrı yöntem ile şarkı öğretiminin çocukların sözcük öğrenim düzeylerinde yaşa ve cinsiyete bağlı olarak değişiklik göstermediği savunulabilir.

Şarkılar yoluyla sözcük öğretiminde, şarkı öğretim yöntemleri arasında yaşın ve cinsiyetin etkisinin olmadığı ortaya konmuştur.

Araştırmanın şarkı öğretim uygulamaları boyunca 4 ayrı yöntem ile şarkı öğretimi yapılmıştır. Bu yöntemler klasik yöntem, kukla yöntemi, teyp yöntemi, görsel-işitsel yöntemdir. Şarkı öğretimi açısından bu yöntemler karşılaştırılmıştır. Buna göre **Tablo 4.4'**de araştırmaya alınan çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler karşılaştırıldığında 4 yaş ve 6yaş yaş grubunda yöntemler arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır ($p\leq 0,05$). Ayrıca **Tablo 4.5'**de 4ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler arasındaki farka ikili karşılaştırmalar yapılarak bakılmıştır. Buna göre 4 yaş grubunda görsel-işitsel yöntem ile klasik, kukla ve teyp yöntemleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p\leq 0,05$). 6 yaş grubunda ise klasik yöntem ile kukla yöntemi arasında ve görsel-işitsel yöntem ile klasik, kukla, teyp yöntemleri arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır ($p\leq 0,05$). 4 ve 6 yaş grubu çocuklara şarkı öğretiminde görsel işitsel yöntem ile diğer yöntemler arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya konmuştur..

Tablo 4.6'da araştırmaya alınan çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemler, yaşa göre değerlendirildiğinde teyp yöntemi ile şarkı öğretiminde yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu

görülmüştür ($p \leq 0,05$). 6 yaş grubu çocukları 4 yaş çocuklarına göre teyp yöntemi ile daha fazla sayıda şarkı öğrenebildiği söylenebilir. Ortalama ve ortanca değerleri incelendiğinde ise her iki yaş grubunda da görsel-işitsel yöntem ile diğer yöntemlere göre daha fazla sayıda şarkı öğrenildiği gözlenmiştir.

Sonuç olarak, **okul öncesi eğitim kurumlarında Müzik etkinliklerinin bir parçası olan şarkı öğretiminde hikaye, hareket ve müzik desteğinin çocukların şarkıyı doğru bir şekilde ve daha hızlı olarak öğrenmelerinde etkili olduğu savunulabilir.** Bu bulgular aşağıdaki çalışmalarla desteklenmektedir.

Erdemli'nin, 48–56 aylık çocukların müzik becerilerinin gelişimine yönelik çalışmasında ise ritim tutma, temposu sıkça değişen bir şarkıya ritmik uyum sağlayabilme, ritmik örnekleri bir müzik aletini kullanarak tekrar edebilme, vücudu ile müziğe eşlik edebilme, kısa melodiler üretebilme, melodiye söz yazabilme, şarkı söyleme, piyanodan verilen sesin tek ses mi, yoksa daha fazla ses mi olduğunu anlayabilme, kısa ezgileri tekrar edebilme becerilerinin geliştirilmesinde müzik uygulamaları etkili bulunmuştur (40).

Sığırtmaç, okulöncesi dönemde müzik etkinliklerinde yer verilen çevredeki sesleri araştırma, tanıma ve ayırt etme, ritim çalışmaları, şarkı söyleme ve dinleme, yaratıcı hareket ve dans, müzikli öykü gibi etkinliklerin çocukların gelişimi üzerinde birçok olumlu etkisinin olduğunu ortaya koymuştur (13).

Tablo 4.7'de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretme de kullanılan yöntemler, cinsiyete göre değerlendirildiğinde 4 yaş grubunda klasik yöntem ve görsel-işitsel yöntemde cinsiyetler arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($p \leq 0,05$). Ortalama ve ortanca değerleri incelendiğinde ise kızların erkeklere göre daha fazla sayıda şarkı öğrendiği gözlenmiştir. 6 yaş grubunda ise cinsiyet yönünden anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sonuç olarak, **4 yaş grubunda kız çocukların erkek çocuklara göre daha fazla sayıda şarkı öğrendiği bu farkın da klasik ve en çok da görsel-işitsel yöntem ile şarkı öğretiminde ortaya çıktığı görülmüştür.** 6 yaş grubunda ise cinsiyetler arasında şarkı öğrenimi açısından fark olmadığı görülmüştür. Müzik etkinliklerinin bir parçası olan şarkı öğreniminin cinsiyetler arasında yaşla orantılı olarak gelişim gösterdiği söylenebilir. 4 yaş grubunda şarkı

öğretim etkinlikleri sırasında müzik, hareket, öykü desteğinin etkili olduğu ortaya konmuştur. Bu bulgular aşağıda yer alan çalışmalarla desteklenmiştir.

Dönmez, 12–30 aylık Türk çocuklarında dilin kazanılması ile ilgili yaptığı çalışmada; 2–3 yaş çocuklarının ilk sözcük, ilk iki sözcük birleşiminin kız çocuklarda erkek çocuklardan daha önce üretildiğini bulmuştur (24).

12–30 aylar arasındaki Türk çocuklarında Türkçeyi öğrenirken dildeki yapıları ve sözcük türlerine anlama yönünden ne gibi aşamalar geçirdiklerini saptamak amacıyla yapılan çalışma da çocukların sözcükleri ve bazı dil yapılarını anlama ve kullanmada yaşa göre değişiklikler önemli bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni ile ilgili bulgularda kız ve erkek çocuklar arasında alıcı dil gelişimi yönünden genel olarak bir farklılık bulunamamıştır (32).

Güleryüz, 48–60 aylar arası Türk çocuklarının dil yapılarını incelediği araştırmasında, 48–53 aylar arasındaki çocukların sözcük sayısının cinsiyete göre dağılımı sonucunda, her iki cinsteki çocukların üç sözcüklü cümleleri daha sık kullandıklarını bulmuştur. 54–60 aylar arasındaki sözcük sayısının cinsiyete göre dağılımı sonucunda, 2 sözcüklü cümlelerin erkek çocuklar tarafından daha çok kullanıldığı, 8’den fazla sözcüklü cümlelerin ise kız çocukları tarafından fazla kullanıldıklarını bulmuştur (25).

Dil gelişimini etkileyen etmenler incelendiğinde, cinsiyet ile dil gelişimi arasında önemli bir ilişki olmadığı savunulmaktadır. Bununla birlikte kızların sözel becerilerde daha iyi olduğu da bilinmektedir. Temel ve arkadaşları, Türkiye’deki iki yüz bin ve üstünde nüfusu olan 21 ilde farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki 0–6 yaş çocuklarının dil gelişimlerini incelediği çalışmada, çocukların cinsiyetlerine göre dil gelişimi puanları arasındaki farkı önemsiz bulmuştur (34).

Tablo 4.8’de araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubu çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm uygulanarak elde edilen ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Ancak bu farklılığın yaşa ve cinsiyete göre değişiklik göstermediği görülmüştür ($p > 0,05$).

Tablo 4.9’da “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm ortalama değerleri incelendiğinde her iki yaş grubunda ve cinsiyette ön test değerlerine göre son test değerlerinde artış olduğu görülmektedir. Bu durumda çocuk şarkıları yoluyla çocukların kelime haznelerinin geliştirilebileceği savunulabilir.

Sonuç olarak, **çocuklara sözcük öğretmede öykü, bilmece, tekerleme, oyun, drama etkinliklerinin yanı sıra şarkı öğretiminin de etkili bir yol olduğu görülmüştür.** Bu bulgu aşağıdaki çalışmalarla da desteklenmektedir.

Miller'in belirttiğine göre, Rainbow ve Owen (1979) ve Flohr (1984) çocukların belli ritmik becerilerinin ve doğaçlama tarzında şarkı söylemelerinin kronolojik yaşa bağlı olarak değiştiğini vurgulamıştır (23).

Çocukların dil yapılarını ve dildeki sözcük çeşitliliğini içeren standart etkinlik uygulamaları sonucu çocukların dil bilgisi yapılarını ve sözcükleri anlama düzeylerinin yaşla birlikte gelişim gösterdiği görülmüştür(31).

Peery'in belirttiğine göre, Groves (1987) çocukların, ritmik hareket becerileri ile yaşları arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu bulmuştur (26).

Ahioğlu'nun 4 yaş grubu çocukları ile yaptığı çalışmasında, uygulanan sembolik oyun eğitiminin bu eğitimi almayan çocuklara göre dil kazanım düzeylerinde ilerleme olacağı yargısına varılmıştır (41).

Uyar'ın 60-72 aylık çocuklara destekleyici olarak uygulanan drama programının etkili olduğunu, bu eğitim sonunda çocukların; alıcı dil, ifade edici dil, sözcük dağarcıklarında ve bunların sonucu olarak da dilin kazanımında oldukça önemli bir gelişmeye sebep olduğu bulunmuştur (42).

6. SONUÇLAR

Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin etkililiği ve sözcük öğrenimine etkisi incelenerek, yapılan istatistiksel değerlendirmeler ışığında aşağıdaki sonuçlar bulunmuştur.

Araştırmaya alınan 4 ve 6 yaş grubundaki çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretmede kullanılan yöntemlerin, sözcük öğrenim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Sözcük öğrenimi açısından klasik yöntem ile kukla, teyp, görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Kukla yöntemi ile teyp yöntemi ve görsel-işitsel olarak zenginleştirilmiş yöntem ile teyp yöntemi arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Klasik yöntem ile daha fazla sayıda sözcük öğrenildiği görülmüştür. Teyp yönteminin ise şarkı yoluyla sözcük öğreniminde başarılı bir yol olmadığı ortaya çıkmıştır.

Şarkılar yoluyla sözcük öğretiminde, şarkı öğretim yöntemleri arasında yaşın ve cinsiyetin etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Şarkı öğretimi açısından, 4 yaş ve 6yaş grubunda yöntemler arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Şarkı öğretimi açısından, 4 yaş grubunda görsel-işitsel yöntem ile klasik, kukla ve teyp yöntemleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Şarkı öğretimi açısından, 6 yaş grubunda ise klasik yöntem ile kukla yöntemi arasında ve görsel-işitsel yöntem ile klasik, kukla, teyp yöntemleri arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

4 ve 6 yaş grubu çocuklara şarkı öğretiminde görsel işitsel yöntem ile diğer yöntemler arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Yaşa göre değerlendirildiğinde teyp yöntemi ile şarkı öğretiminde yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür

Her iki yaş grubunda da görsel-işitsel yöntem ile diğer yöntemlere göre daha fazla sayıda şarkı öğrenildiği gözlenmiştir.

4 ve 6 yaş grubu çocuklara sözlü çocuk şarkısı öğretme de kullanılan yöntemler, cinsiyete göre değerlendirildiğinde 4 yaş grubunda klasik yöntem ve görsel-işitsel yöntemde cinsiyetler arasındaki istatistiksel farkın anlamlı olduğu görülmüştür.

Şarkı öğretimi açısından 4 yaş grubunda kızların erkeklere göre daha fazla sayıda şarkı öğrendiği gözlenmiştir.

6 yaş grubunda ise cinsiyet yönünden anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4 ve 6 yaş grubu çocuklara “Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm uygulanarak elde edilen ön ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Ancak bu farklılığın yaşa ve cinsiyete göre değişiklik göstermediği görülmüştür.

“Lügatçe Dil Testi”, 1.Bölüm değerleri incelendiğinde her iki yaş grubunda ve cinsiyette ön test değerlerine göre son test değerlerinde artış olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak çocuklara sözcük öğretmede öykü, bilmece, tekerleme, oyun, drama etkinliklerinin yanı sıra şarkı öğretiminin de etkili bir yol olduğu görülmüştür.

7. ÖNERİLER

Bu çalışma sonunda tüm eğitimcilere ve ailelere şunlar önerilebilir;

- a.** Şarkı Öğretim uygulamaları sırasında, şarkıların tümü 4 ayrı yöntem ile aynı gruptaki çocuklara öğretilmiştir. Benzer bir çalışma planlanarak şarkılar 4 ayrı yöntem ile 4 ayrı çocuk grubuna öğretilerek çıkan sonuçlar karşılaştırılabilir.
- b.** Bu çalışmanın uygulamaları Gaziantep ilinin sosyo-ekonomik düzeyi düşük bir bölgesinde yer alan anaokuluna giden çocuklarla gerçekleştirilmiştir. Benzer bir çalışma da farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip bölgelerde gerçekleştirilebilir.
- c.** Etkinliklerde yer verilecek sözcükleri belirlemek için çocukların bildikleri ya da bilmedikleri sözcükleri tespit etmek üzere standart bir Sözcük Kontrol Listesi oluşturulabilir.
- d.** Sözlü çocuk şarkısı öğretimi yoluyla dil gelişiminin farklı yönlerini geliştirmeye yönelik eğitim etkinlikleri planlanabilir.
- e.** Sözlü çocuk şarkısı öğretim etkinlikleri sırasında çocuklar arasındaki yaş farkı göz önünde bulundurulmalıdır.
- f.** Çocukların kelime hazinelerinin arttırılmasında en önemli araçlardan biri de sözlü çocuk şarkılarıdır. Bu bağlamda şarkı öğretim etkinlikleri sırasında görsel-işitsel yöntem etkili bir yöntem olarak kullanılabilir.
- g.** Sözlü çocuk şarkıları çocukların kelime bilgisini arttırmada ve dil yeteneklerini geliştirmede büyük önem taşıyor ise öğretilecek şarkıların seçimi de o kadar önemlidir.
- h.** Okul öncesi öğretmenleri ile müzik öğretmenleri arasında işbirliği sağlanmalıdır.
- i.** Eğitimciler, şarkı öğretimi sonucunda değerlendirme yaparak eksik ve olumlu yönleri belirleyerek sonraki etkinliklerin planlanması sırasında bunlara dikkat etmelidir.
- j.** Öğretilmek istenen sözcükler bilinen çocuk şarkılarının içine yerleştirilerek çocuklara kazandırılabilir.
- k.** Şarkı öğretimi yoluyla diğer gelişim alanlarını destekleyici etkinlikler de planlanmalıdır.

l. Anne ve babalar müzik eğitiminin önemi konusunda bilinçlendirilmeli ve evde de çocuklarını bu alanda desteklemeleri sağlanmalıdır.

m. Eğitime yönelik bu tür çalışmalar seminerler ve toplantılar yoluyla eğitimcilere ve ailelere duyurulmalıdır.

KAYNAKÇA

1. YEŞİLYAPRAK, B. (2002). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. İzmir. Gema Yayıncılık.
2. ERDEN, M. ve AKMAN, Y. (2003). Gelişim ve Öğrenme. Ankara. Arkadaş Yayınevi.
3. DÖNMEZ, B.N. ; ABİDİNOĞLU, Ü. ; DİNÇER, Ç.; ERDEMİR, N.; GÜMÜŞÇÜ, Ş. (2002). Dil Gelişimi Etkinlikleri. İstanbul. Ya-Pa Yayınları.
4. BAŞARAN İ. E. (1996). Eğitimin Psikolojik Temelleri. İstanbul. Gül Yayınevi.
5. SUN, M. ve SEYREK, H. (1993). Okulöncesi Eğitiminde Müzik. İstanbul
6. BEKTAŞ, B. (2001). Okulöncesi Çocuklarının Müzik Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözümleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
7. MERTOĞLU, E. (2003). Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. İstanbul. Morpa Kültür Yayınları.
8. ARTAN, İ. (2003). Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. İstanbul. Morpa Kültür Yayınları.
9. ISENBERG, J.P. , JALONGO M.R. (2001). "Creative Expression and Play in Early Childhood", Music and Movement in the Early Childhood Curriculum, s:155-198.
10. TURNER, M.E. (1999). "Child-centered learning and music programs", Music Educators Journal.
11. LİNDE, C.H. (1999). "The Relationship between play and music in early childhood educational insights". Education.
12. DUKE, R.A. (1999). "Intelligent assessment in general music: what children should know and do", General Music Today.
13. SİĞİRTMAÇ, A. (2005). Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi. İstanbul. Kare Yayınları.

14. ARSLAN, A.(2003). Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. İstanbul. Morpa Kültür Yayınları.
15. ÇİÇEK, S. (2000). İlköğretimde Müzik. Bursa. Ezgi Kitapevi.
16. DİNÇER, İ. (2000), Çocuk Gelişimi ile İlgilenenler için Müzik El Kitabı. İstanbul. Ya-Pa Yayıncılık.
17. WOLFE, D. , HOW,C. (1993). “Use of Melodies as Structural Prompts for Learning and Retention of Sequential Verbal Information by Preschool Students”, Journal of Music Therapy, 111(2), 100-118.
18. ZİMMERMAN, M. P. (2005). “An Overview of Developmental Research in Music”. Bulletin of Rsearch in Music Education. 116: 1-17.
19. DENK, D. (2000). Anaokuluna Devam Eden 6 Yaş Grubundaki Çocukların Alıcı Dil Gelişim Düzeylerine Müzik Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
20. ANLAR,B. ;YALAZ,K. (1990).DENVER II Gelişimsel Tarama Testi Türk Çocuklarına Uyarlanması ve Standardizasyonu. Hacettepe Üniversitesi, Çocuk Nörolojisi Ünitesi ve Derneği,Ankara.
21. RAZON, N. (1976). Özel Bir Okuma Bozukluğu, Okuyamayan Çocuklarda Disleksi Belirtilerinin Araştırılması. İstanbul. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
22. ÖNER,N. (2006). Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler. İstanbul. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi
23. İFTAR, G.K.; TEKİN E. (1997). Tek Denekli Araştırma Yöntemleri. Ankara. Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
24. Miller, L.,B. (1986). A Description of Children’s Musical Behaviors: Naturlistic. Council for Research in Musical Education, Bulletin, 87, 1- 16.
25. DÖNMEZ, B.N., ARI, M. (1992). 12-30 Aylık Türk Çocuklarında Dilin Kazanılması. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 115-161.

26. GÜLERYÜZ, F. (1990). 48-60 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Yapılarının İncelenmesi. Bilim Uzmanlığı Tezi Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
27. PEERY, C.J.; PERRY, I.W. ve DRAPER, S. (1987). Music and Child Development. Springer - Verlag Inc., Newyork, U.S.A.
28. LEVINOWITZ, L. M. (1989). An Investigation of preschool Children's Comparative Capability to sing Songs With and Without Words. Concil for Research in Music Education, Bulletin, 100, 14-19.
29. SİMONS, G. (1984). Early Childhood Musical Development: A Survey of Selected Research. Early Childhood Musical Development, 36-51.
30. ARTAN, İ. (2003). Anaokuluna Devam Eden 54-77 Aylık Çocuklara Seslerle İlgili Becerilerin Kazandırılmasında Müzik Uygulamalarının Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
31. DEROBALI, N. (1994). Anaokuluna Devam Eden 48 Aylık Çocukların Algısal Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Hazırlanan Programların Dil Gelişimi Yönünden İncelenmesi. Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
32. GÜLER, T. (2004). 48-72 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Alıcı Dil Yapılarının İncelenmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
33. ERDEMİR, N. (2001). 12-30 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Yapılarının Anlamsal Yönden İncelenmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
34. TEMEL, F.(1999). 0-6 Yaş Çocuklarında Dilin Kazanılması, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Ankara, 572, 715-721.
35. BAYHAN, P. S., ARTAN İ. (2005). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul,119-146.
36. ÖMEROĞLU, E. (2003). Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması. Kök Yayıncılık, Ankara, 97-100.

37. GÜNGÖRMÜŞ ÖZKARDEŞ, O. (2005). Güncel Konular. İstanbul. Morpa Kültür Yayınları.
38. ALTUNIŞIK, R.; COŞKUN, R.; BAYRAKTAROĞLU, S.; YILDIRIM, E. (2005). Araştırma Yöntemleri. İstanbul. Sakarya Kitapevi.
39. ALPAR, R. (1998). İstatistik ve Spor Bilimleri. Ankara. Bağırhan Yayınevi.
40. ERDEMLİ, M. (1995). Bilkent Üniversitesi Erken Müzik Eğitimi Programına Devam Eden 48-56 Aylık Çocukların Müzik Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi. Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
41. AHİOĞLU, E.N. (1999). Sembolik Oyunun 4 Yaş Çocuklarının Dil Kazanımına Etkisi. Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
42. UYAR, N.(1995). Anaokuluna Devam Eden 60-72 Aylık Çocuklara Destekleyici Olarak Uygulanan Eğitimde Drama Programının Çocukların Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi. Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

EK-1

LİMBOSH VE WOLF'UN LÜGATÇE VE DİL TESTİ

Uygulayıcının Adı-Sovadı :

Ferda KAPTAN AKKURT

Çocuğun Adı-Sovadı :

1.Uygulama Tarihi :...../...../2006

Doğum Tarihi :

2.Uygulama Tarihi :...../...../2006

1.BÖLÜM				2.BÖLÜM			
	Nesne	1.Uygulama	2.Uygulama		Nesne	1.Uygulama	2.Uygulama
1	Bayrak			1	Ok		
2	Yılan			2	Tekerlek		
3	Sümüklü böcek			3	Makas		
4	Balık			4	Lokomotif		
5	Mantar			5	Kova		
6	Duvar			6	Kürek-Kazma		
7	Kaktüs			7	Tırmık		
8	Diken			8	Tıpa		
9	Ok			9	Kaşık		
10	Eteklik			10	Şemsiye		
11	ÇamAğacı						
12	Çiçek						
13	Dal						
14	Saksı						
15	Tekerlek						
16	Raf						
17	Yaprak						
18	Büzgü						
19	Makas						
20	Gaga						
21	Lokomotif						
22	Duman						
23	Borazan						
24	Ev						
25	Kova						
26	Top						
27	Araba						
28	Kürek-Kazma						
29	Tırmık						
30	Kol						
31	Armut						
32	Gemi						
33	Yelken						
34	Sepet						
35	Kulp						
36	Şişe						
37	Tıpa						
38	Çatal						
39	Bıçak						
40	Kaşık						
41	Şemsiye						
42	El						

EK-2

Sözcük Belirleme Listesi				Uygulayıcının Adı-Soyadı : Ferda KAPTAN AKKURT			
Cocuğun Adı-Soyadı :				1.Uygulama Tarihi :...../...../2006			
Doğum Tarihi:				2.Uygulama Tarihi :...../...../2006			
1.BÖLÜM				2.BÖLÜM			
	Nesne	1.Uygulama	2.Uygulama		Nesne	1.Uygulama	2.Uygulama
1	Otobüs			30	Çadır		
2	Gemi			31	Bilgisayar		
3	Hortum			32	Paraşüt		
4	Makara			33	Kova		
5	Çivi			34	Duman		
6	Sepet			35	Makas		
7	Sürahi			36	Teker		
8	Kemer			37	Saksı		
9	Çatal			38	Çiçek		
10	Kaşık			39	Ağaç		
11	Şemsiye			40	Mantar		
12	Bıçak			41	Yılan		
13	Tırmık			42	Bayrak		
14	Kürek			43	Dikiş makinesi		
15	El			44	Örümcek		
16	Kekiç			45	Gaga		
17	Külâh			46	Göl		
18	Fincan			47	Dal		
19	Bisiklet			48	Kurbağa		
20	Uçurtma			49	Korna		
21	Ampul			50	Kanat		
22	Lokomotif			51	Ağ		
23	Süllüm			52	Raf		
24	Kaptan						
25	Ayak						
26	Cetvel						
27	Karınca						
28	Petek						
29	Ambülâns						